

BIULETYN

ROK XIV/2004
NR 1

INFORMACYJNY

ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA
W KATOWICACH

ISSN 0867-7646

W numerze m.in.:

- Katowickie obrady KRASP str. 5-8
- Marsz milczenia str. 9
- Czy Biblioteka jest w naszej uczelni niezbędna...? str. 13-14

PROFESOROWIE FARMAKOLOGII - MANFRED GÖTHERT ORAZ JERZY VETULANI - DOKTORAMI HONORIS CAUSA ŚLĄSKIEJ AKADEMII MEDYCZNEJ

Decyzją Senatu Śląskiej Akademii Medycznej (uchwały nr 116 z 23.04.2003 oraz 2 z 15.10.2003) dotychczasowe 44-osobowe grono doktorów honoris causa naszej uczelni poszerzyło się o dwóch wybitnych, cieszących się światowym uznaniem farmakologów. Są nimi prof. dr **Manfred Göthert** – dyrektor Instytutu Farmakologii i Toksykologii Reńskiego Uniwersytetu im. Fryderyka Wilhelma w Bonn, oraz prof. zw. dr hab. **Jerzy Vetulani** – wicedyrektor Instytutu Farmakologii Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Wnioskodawcą nadania tytułów i promotorem związanego z tym postępowania był prof. zw. dr hab. **Zbigniew S. Herman**, kierownik Katedry Farmakologii i Zakładu Farmakologii Klinicznej ŚAM w Katowicach. Oceny całokształtu pracy naukowej zgłoszonych kandydatów dokonały dwa zespoły profesorskie: prof. dr hab. **Zygmunt Przegaliński** (dyrektor Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie), prof. dr hab. **Włodzimierz Buczek** (kierownik Zakładu Farmakologii AM w Białymstoku) i prof. zw. dr hab. **Tadeusz Wilczok** (kierownik Katedry i Zakładu Biologii Molekularnej i Genetyki ŚAM) – recenzujący dorobek prof. **Manfreda Götherta**, oraz prof. dr hab. **Aleksander Koj** (Wydział Biotechnologii UJ), prof. dr hab. **Andrzej Trzebski** (Wydział Nauk Medycznych PAN w Warszawie) i prof. zw. dr hab. **Franciszek Kokot** (emerytowany prof. ŚAM, były kierownik katowickiej Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii) – opiniujący osiągnięcia prof. **Jerzego Vetulaniego**.

Aktu promocji dokonał JM Rektor Śląskiej Akademii Medycznej, prof. zw. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, w obecności Senatu i rad wydziałów naszej uczelni. Uroczystość miała miejsce 5 marca br. w auli wykładowej A-3 w Katowicach Ligocie, a uczestniczyli w niej również

ga z Akademii Muzycznej. Gośćmi szczególnymi ceremonii były rodziny i przyjaciele profesorów **Götherta** i **Vetulaniego**.

Sylwetki wyróżnionych najwyższą w hierarchii akademickiej godnością uczonych zaprezentował prof. **Zbigniew**

W trakcie laudacji. Od lewej: prof. prof. Manfred Göthert, Jerzy Vetulani i Zbigniew S. Herman.

Fot. Monika Warszawska

m.in. rektorzy innych uczelni śląskich: prof. dr hab. **Wojciech Zieliński** z Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. **Florian Kuźnik** z Akademii Ekonomicznej, prof. dr hab. **Władysław Mynarski** z Akademii Wychowania Fizycznego oraz prorektorzy – prof. dr hab. **Manuel Sabalczyk** z Akademii Sztuk Pięknych, dr hab. **Halina Rusek** z cieszyńskiej filii Uniwersytetu Śląskiego i dr **Anna Walu-**

S. Herman. Zarówno prof. **Manfred Göthert**, jak i prof. **Jerzy Vetulani** – co zostało szczególnie podkreślone w promotorskich laudacjach – wnieśli ogromny wkład w rozwój farmakologii na przełomie wieków. Trudno też byłoby przecenić wartość współpracy, którą od blisko trzydziestu lat uczeni ci związani

ciąg dalszy na str. 2

PROFESOROWIE FARMAKOLOGII

dokończenie ze str. 1

są ze Śląską Akademią Medyczną, podejmując wspólne ze śląskimi katedrami farmakologii projekty badawcze i stwarzając tutejszej młodej kadrze dodatkowe możliwości specjalistycznego kształcenia w renomowanych placówkach krajowych i zachodnioeuropejskich. W znaczący sposób obaj profesorowie przyczynili się też do wzbogacania dorobku i promowania naszej uczelni na arenie międzynarodowej.

W wygłoszonych po wręczeniu dyplomów wykładach nowo promowani doktorzy honorowi ŚAM skupili się na najistotniejszych zagadnieniach prowadzonych przez siebie prac badawczych.

Profesor **Göthert** przedstawił rezultaty 20-letnich badań nad wpływem pochodnych imidazoliny i agmatyny na receptory i enzymy (*Imidazolines and agmatine – effects on receptors and enzymes; two decades of research in a controversial field*). Profesor **Vetulani** zaś poświęcił swoje wstąpienie *Aspektom pojmowania pamięci*, dostarczając przy tym słuchaczom niezapomnianych wrażeń, dających wyobrażenie o cechującym autora (wspomnianym przez prof. **Hermana** w charakterystyce Honorowego Doktoranta) niewątpliwym talencie popularyzatora nauki. Temat wykładu, z oczywistych względów bliski każdemu, został omówiony w sposób niezwykle frapujący i umożliwiający percepcję szerszym niż tylko naukowe kręgom odbiorców.

Tytułem usprawiedliwienia się Redakcji „Biuletynu Informacyjnego” z niezamieszczenia w niniejszym numerze tekstów obu wystąpień doktorskich, trzeba zaznaczyć, że miały one niepowtarzalny w pewnej mierze charakter, autorzy nadali im bowiem formę swobodnego komentarza do bogatej prezentacji slajdów i fotografii.

Promocyjna uroczystość zakończyła się tradycyjnym odśpiewaniem *Gaudeamus* oraz składaniem gratulacji i życzeń „najmłodszym” Honorowym Doktorom Śląskiej Akademii Medycznej.

Teresa Bialek

Sylwetki Honorowych Doktorów

Profesor **Manfred GÖTHERT** urodził się 12 grudnia 1939 roku w Braunschweigu. Naukę w zakresie szkoły podstawowej i średniej pobierał w Niemczech i Francji (Mesmerode, Lindau, Rognac, Hildesheim i Braunschweig). W 1959 roku podjął studia medyczne, które odbył na wydziałach lekarskich uniwersytetów w Hamburgu, Fryburgu, Innsbrucku, Wiedniu i Getyndze. Dyplom lekarza uzyskał w 1965 roku na Uniwersytecie w Getyndze.

Pracę naukową w zakresie farmakologii i toksykologii rozpoczął na Uniwersytecie w Hamburgu w 1967 roku, od 1978 roku kontynuował ją na Uniwersytecie w Essen. W 1985 roku został dyrektorem Instytutu Farmakologii i Toksykologii Uniwersytetu w Bonn – Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität. Placówką tą kieruje do dziś, mimo otrzymania w 1989 roku propozycji objęcia stanowiska dyrektora Instytutu Farmakologii Uniwersytetu w Lubece.

Stopień naukowy doktora medycyny uzyskał w 1967 roku. Habilitował się na Uniwersytecie w Hamburgu w 1971 roku. W 1978 roku został profesorem nadzwyczajnym, a w 1995 – profesorem zwyczajnym.

Dorobek naukowy profesora Götherta, obejmujący 206 oryginalnych prac ogłoszonych wyłącznie w czasopiśmie o międzynarodowym zasięgu, dotyczy farmakologicznego znaczenia interakcji różnych neuroprzekazników ze specyficznymi ich receptorami i poszukiwań wynikających stąd praktycznych implikacji leczniczych. Profesor skupił się szczególnie na receptorach serotonergicznym, GABA-ergicznym oraz ligandach aminokwasów pobudzających. W 1991 roku dokonał – co zaliczane jest do jego największych osiągnięć – odkrycia receptorów imidazolinowych, świadomie jednak opóźnił o 2 lata opublikowanie tego faktu, w związku z przeniesieniem na Uniwersytet w Bonn i organizowaniem tam Instytutu Farmakologii i Toksykologii, a także z uwagi na przekonanie o konieczności uzupełnienia badań w celu potwierdzenia wstępnej hipotezy i wykluczenia jakiegokolwiek błędu. Trzeba zaznaczyć, że hipotezę o istnieniu tych receptorów przedstawił Göthert już w 1984 roku na Międzynarodowym

dowym Kongresie Farmakologii w Londynie. Takie świadome narażenie się na ryzyko utraty pierwszeństwa odkrycia receptorów imidazolinowych świadczy o wielkości Uczzonego i jest znakomitym przykładem dla młodych badaczy, w jaki sposób należy uprawiać działalność naukową.

Ważkim odkryciem profesora Götherta było też stwierdzenie, że agmatyna, endogenne ligand receptorów histaminowych, zwiększający wydzielanie histaminy w żołądku, syntetyzowana jest także przez *Helicobacter pylori*. Obserwacja ta może mieć istotne znaczenie dla zrozumienia patologicznej roli agmatyny w patogenezie uszkodzeń żołądka i dwunastnicy.

Z nieco wcześniejszego okresu pochodzą badania nad charakterystyką i klasyfikacją receptorów serotonergicznym. Do głównych osiągnięć profesora Götherta w tej dziedzinie należą:

- wykazanie udziału ośrodkowych neuronów serotonergicznym w powstawaniu genetycznie uwarunkowanego nadciśnienia u szczurów;
- zidentyfikowanie, charakterystyka i określenie funkcji receptorów serotonergicznym typu 5-HT₃;
- stwierdzenie, że 5-hydroksytryptonina powoduje uwalnianie noradrenaliny na skutek pobudzenia receptorów presynaptycznym serca królika, co w konsekwencji wywołuje dodatni efekt inotropowy;

- sklonowanie, opisanie sekwencji oraz charakterystyka funkcjonalna dwu wariantów ludzkiego receptora 5-HT_{3A};
- wykazanie, że kannabinoidy hamują czynność ludzkich receptorów 5-HT₃, a działanie to nie zależy od czynności receptorów kannabinoidowych CB₁ lub CB₂;
- stwierdzenie, że odpowiednio sterowana modulacja allosteryczna receptora 5-HT₃ ma znaczenie w poszukiwaniu nowych leków przeciwwymiotnych oraz przeciwbólowych;
- szczegółowa charakterystyka naturalnie występujących wariantów ludzkich receptorów 5-HT_{1B}, 5-HT_{3A}, 5-HT₇ pod względem farmakologicznym i funkcjonalnym;
- odkrycie na presynaptycznych neuronach adrenergicznych obecności receptorów dla somatostatyny, receptorów histaminowych H₃, imidazolinowych oraz kannabinoidowych CB₁.

Profesor opisał również nowe fakty dotyczące charakterystyki farmakologicznej receptorów dla aminokwasów pobudzających oraz receptorów GABA-ergicznych, a także receptorów NMDA w mechanizmie propofolu oraz metoheksytalu.

Oprócz prac oryginalnych profesor Göthert jest autorem 89 prac przeglądowych oraz współautorem i współredaktorem fundamentalnego dzieła *Serotoni-*

nergic Neurons and Serotonin Receptors in the CNS, „Handbook of Experimental Pharmacology”, 1997, vol. 129.

Profesor Manfred Göthert pełni wiele prestiżowych funkcji w instytucjach zajmujących się organizacją nauki. Jest m.in. członkiem Komisji Leków Niemieckiego Towarzystwa Lekarskiego, Komitetu Naukowego Niemieckiego Federalnego Komitetu Leków i Produktów Medycznych, Komisji Międzynarodowej ds. nazewnictwa receptorów, wiceprezesem Klubu Serotoninowego, prezesem Niemieckiego Towarzystwa Farmakologii Doświadczalnej, Klinicznej i Toksykologii oraz Federacji Europejskich Towarzystw Farmakologicznych, dziekanem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Bonn. Wchodzi też w skład zespołów redakcyjnych czterech czasopism międzynarodowych, w tym „Polish Journal of Pharmacology”.

Za swoją działalność został uhonorowany Nagrodą Dra Martiniego, członkostwem niemieckiej Akademii Leopoldina, Polskiej Akademii Umiejętności oraz członkostwem honorowym Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego.

Położył wielkie zasługi dla nauki polskiej, szczególnie farmakologii. Przed ponad dwudziestu pięciu laty współinspirował pomoc naukową, finansową oraz wsparcie moralne Niemieckiego Towarzystwa Farmakologii Doświad-

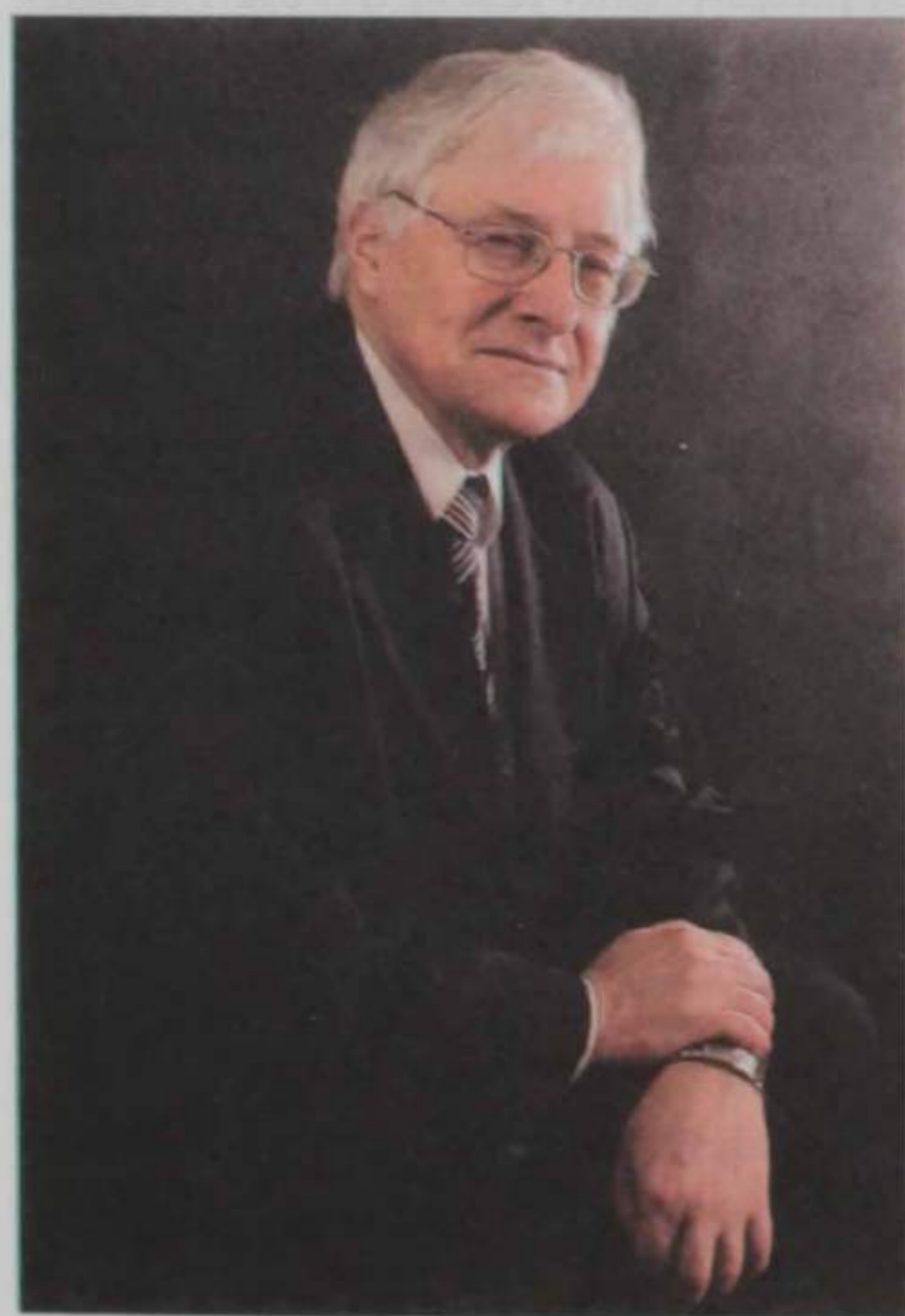
czalnej, Klinicznej i Toksykologii dla farmakologów polskich w ramach pojednania między Niemcami i Polakami. Farmakolodzy niemieccy (z RFN) byli pierwszymi zachodnioeuropejskimi uczonymi z za żelaznej kurtyny, którzy nawiązali ścisły kontakt z farmakologami polskimi. Wieloletnia współpraca stale się umacnia także dzięki Profesorowi Göthertowi, szczególnie w okresie Jego prezesury w Niemieckim Towarzystwie Farmakologii Doświadczalnej, Klinicznej i Toksykologii. Profesor przyjmował polskich młodych badaczy na szkolenia w Instytucie Farmakologii i Toksykologii Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn. Sam często bywa gościem naukowym w Polsce, trzykrotnie przebywał na Śląsku. Jest zaprzyjaźniony z wieloma polskimi farmakologami.

Profesor Manfred Göthert jest wielkiej miary uczonym, który przyczynił się do istotnego rozwoju farmakologii na przełomie wieków, znakomitym organizatorem międzynarodowego życia naukowego, badaczem, który położył wybitne zasługi dla farmakologów polskich, w tym śląskich. Jest człowiekiem szlachetnym, o renesansowej osobowości i wielkim przyjacielem Polaków.

prof. zw. dr hab. Zbigniew S. Herman

* * *

Jerzy Adam Gracjan VETULANI
- profesor zwyczajny nauk przyrodni-

czych, psychofarmakolog, neurobiolog, biochemik, kierownik Zakładu Biochemii w Instytucie Farmakologii PAN w Krakowie. Urodził się 21 stycznia 1936 roku w Krakowie. Jest synem Adama, profesora UJ, historyka prawa polskiego i prawa kościelnego. Nazwisko rodu wymienione zostało po raz pierwszy przez Pliniusza Starszego; do Polski Vetulani przybyli w XVIII w. Jerzy Vetulani w 1952 roku ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie, uzyskując świadectwo dojrzałości z wyróżnieniem. Następnie rozpoczął studia biologiczne (specjalność – fizjologia zwierząt) na Uniwersytecie Jagiellońskim, po ich ukończeniu studiował chemię (specjalność – chemia teoretyczna), również na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jako stu-

dent IV roku biologii postanowił rozpocząć w macierzystej uczelni pracę naukową, jednak z przyczyn politycznych okazało się to niemożliwe. Został natomiast (w marcu 1956) wolontariuszem, a po uzyskaniu dyplomu (1957) asystentem w Instytucie Farmakologii PAN (wcześniej – Zakład Farmakologii PAN), którym kierował profesor Janusz Supniewski. Pierwszym opiekunem naukowym Jerzego Vetulaniego był profesor Tadeusz Chruściel. W 1967 roku na podstawie przygotowanej pod kierunkiem profesora Józefa Hano i przedstawionej w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu dysertacji *Działanie pochodnych izoksazolu i pirazolu na metabolizm ustroju*

ciąg dalszy na str. 4

Sylwetki Honorowych Doktorów dokończenie ze str. 3

zwierzęcego uzyskał stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych. W 1967 roku wyjechał na pierwsze zagraniczne stypendium na Uniwersytet w Cambridge jako stypendysta Rikera. W latach 1973–1975 pracował jako *research associate professor* w Vanderbilt University. Dorobek naukowy oraz rozprawa *Neuroleptyki, inhibitory monoaminooksydazy i inhibitory beta-hydroksylazy dopaminowej: ich działania i współdziałania* były podstawą przyznania w 1976 roku Jerzemu Vetulanemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk przyrodniczych. W tym samym roku został kierownikiem Zakładu Biochemii w Instytucie Farmakologii PAN. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1983 roku, tytuł naukowy profesora zwyczajnego – w 1989 roku. Prowadzone przez kilkadziesiąt lat badania w zakresie psychofarmakologii uwieńczone zostały uzyskaniem przez profesora Vetulaniego znaczącej pozycji wśród najwybitniejszych w świecie uczonych w tej dziedzinie. Spośród wielu bardzo ważnych i oryginalnych osiągnięć Profesora należy wymienić:

- odkrycie zjawiska tzw. β -downregulacji (regulacji w dół receptorów β -adrenergicznych) przez przewlekłe podanie leków przeciwdepresyjnych i sformułowanie hipotezy β -downregulacji jako mechanizmu działania leków przeciwdepresyjnych (1975);
- odkrycie, że klonidyna hamuje zespół odstawienia po morfinie i sugestia, że efekt ten może być wykorzystany klinicznie (1978);
- odkrycie zwiększonej regulacji receptora α_1 -adrenergicznego receptora serotoninowego 5HT₂ (1981–1983) oraz roli kinazy białkowej C (PCK) w dialogu receptorowym pomiędzy adrenoceptorami α i β (z I. Nalepą, 1991);
- odkrycie hamowania objawów abstynencji i wytwarzania zależności morfinowej oraz nasilania analgetycznego działania morfiny przez związki blokujące kanały wapniowe typu L (1994);
- odkrycie hamowania zespołu odstawienia po neuroleptykach i sformu-

- ułowanie hipotezy o roli wapnia w procesach adaptacyjnych (1995);
- wykazanie podobieństwa efektów biochemicznych i behawioralnych terapii elektrowstrząsowej i przezczaszkowej stymulacji magnetycznej (1997);
- wykazanie korelacji między poziomem salsolinolu w płynie mózgowo-rdzeniowym a deficytami motorycznymi i kognitywnymi w chorobie Parkinsona (1997);
- sformułowanie hipotezy o fizjologicznej roli endogennych neurotoksyn z grupy tetrahydroizochinolin jako modulatorów aktywności dopaminowej (2001);
- wykrycie zwiększenia ekspresji mRNA kodującego receptora α_{1A} -adrenergicznego przez przewlekłe podawanie leków przeciwdepresyjnych (2002).

Profesor jest promotorem dziewięciu prac doktorskich, opiekunem dwóch habilitacji. Autor 222 oryginalnych prac badawczych opublikowanych w specjalistycznych czasopismach krajowych i zagranicznych. Prace te były cytowane 4087 razy, sześć zostało uznanych przez *International Science Index* za publikacje słynne (*famous or classical paper*), co ulokowało profesora Vetulaniego w pierwszej dziesiątce najczęściej cytowanych polskich uczonych w dziedzinie biomedycyny. Od ponad trzydziestu lat profesor Vetulani współpracuje ściśle z farmakologami ze Śląskiej Akademii Medycznej. Częste dyskusje oraz wymiana krytycznych poglądów przyczyniły się do wielu dokonań śląskich farmakologów. Jest laureatem licznych wyróżnień, w tym m.in. Międzynarodowej Nagrody Anna Monika za prace nad depresją, nagrody Prezesa Rady Ministrów za całokształt dorobku naukowego, Nagrody Naukowej Miasta Krakowa, Nagrody im. Jerzego Konorskiego, nagród Sekretarza Naukowego PAN i Wydziału Nauk Medycznych PAN.

Profesor Vetulani jest członkiem licznych towarzystw naukowych: od 1996 roku – członkiem czynnym PAU (członek korespondent od 1991 roku), członkiem korespondentem Warszawskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im.

Kopernika (wiceprezes), Polskiego Towarzystwa Badań Układu Nerwowego (prezes 1999–2001), Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, Towarzystwa Popierania i Krzewienia Nauk. Honorowy członek Indyjskiej Akademii Nauk Neurobiologicznych (Indian Academy of Neurosciences), Collegium Internationale Neuropsychopharmacologicum (CINP) i European College of Neuro-psychopharmacology (ECNP).

Jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego, Rady Naukowej Instytutu – Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, Instytutu Psychiatrii i Neurologii; Komitetu Nauk Fizjologicznych i Komitetu Nauk Neurologicznych PAN, a także Rady Sieci Biologii Komórkowej i Molekularnej UNESCO/PAN. W latach 1997–1999 był członkiem Centralnej Komisji do Spraw Tytułu i Stopni Naukowych.

Działalność dydaktyczna Profesora to m.in. wykłady monograficzne z psychofarmakologii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego (do 2000), wykłady kursowe *Neuroscience* dla studentów obcokrajowców Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (od 1996), wykłady na temat sygnału w układzie nerwowym. Jest współorganizatorem Szkoły Psychofarmakologii Przedklinicznej (dla krakowskiego środowiska psychiatrycznego), sympozjów w Wyższej Szkole Pedagogicznej, „Szkół Zimowych” Instytutu Farmakologii PAN w Mogilanach. Ponad 20 lat (1981–2002) był redaktorem naczelnym najstarszego polskiego czasopisma popularno-naukowego *Wszystkie świat*. Obdarzony niezwykłym talentem popularyzatora nauki, często występuje w programach radiowych i telewizyjnych, udziela wywiadów w prasie, jego książka *Jak usprawnić pamięć* stała się wielkim sukcesem wydawniczym. Współpracuje z Akademicką Telewizją Naukową (ATVN), współorganizuje Kawiarnię Naukową PAU, jego wykłady publiczne, np. w ramach Tygodnia Mózgu cieszą się wielkim powodzeniem.

Działalność naukowa i popularyzowanie nauki nie są jedynymi domenami działalności profesora Vetulaniego, który od czasów studenckich wykazywał również zamiłowania społeczne i artystyczne. Jako student związał się z grupą, którą w 1956 roku założyła Rewolucyjny Związek Młodzieży. Do aktywności społecznej wrócił w 1980 roku zostając członkiem Komisji Zakładowej „Solidarności” przy Oddziale i Placówkach PAN w Krakowie oraz Komisji Porozumiewawczej Nauki NSZZ „Solidarność”. W latach 1987–1989 należał do Zarządu „Solidarności” Regionu Małopolska oraz Prezydium Zarządu. Zajmował się głównie sprawami programowymi oraz odbudowywaniem „Solidarności” na terenie Małopolski. Po legalizacji związku wszedł w skład Krakowskiego Komitetu Obywatelskiego (1989–1990) i Krakowskiego Klubu „Solidarności” (1984–1995). W 2002 roku został członkiem założycielem społecznego „Stowarzyszenia dla Małopolski”, którego jest obecnie wiceprezesem, kandydował na urząd prezydenta Miasta Krakowa.

Znajdował też czas – zwłaszcza w młodości – na rozwijanie zainteresowań artystycznych. W latach 1955–1962 był członkiem zarządu i prelegentem w Krakowskim Dyskusyjnym Klubie Filmowym Studentów. Był konsultantem naukowym filmu Krzysztofa Zanussiego „Iluminacja” (1973). Był też jednym z pierwszych animatorów (1954–1961) „Piwnicy pod Baranami”, gdzie m.in. prowadził konferansjerkę w zastępstwie Piotra Skrzyneckiego. Obecnie jest członkiem Kapituły Lauru Krakowa oraz członkiem Zarządu Towarzystwa Sztuk Pięknych.

Profesor Vetulani w ciągu blisko 50 lat pracy naukowej w Instytucie Farmakologii PAN w Krakowie dokonał istotnych odkryć naukowych i zdobył niewątpliwą pozycję międzynarodową, z powodzeniem kieruje zespołami ludzkimi, kształcąc liczne grono uczniów. Jest osobowością wszechstronną, zawsze chętną do dzielenia się swą bogatą wiedzą i doświadczeniem i do udzielenia pomocy wszystkim, którzy się o to do niego zwracają.

prof. zw. dr hab. Zbigniew S. Herman

ZGROMADZENIE PLENARNE KRASP

W dniach 30–31 stycznia 2004 roku w Sali Sejmu Śląskiego w Katowicach odbyło się Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). Wcześniej, 29 stycznia, obradowało Prezydium KRASP. Organizatorem spotkania była Śląska Akademia Medyczna.

W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele – rektorzy bądź prorektorzy – 77 spośród 101 uczelni członkowskich KRASP, a także 27 uczelni członkowskich Konferencji Rektorów Uczelni Zawodowych oraz jednej uczelni stowarzyszonej z KRASP.

W obradach Zgromadzenia brali również udział m.in.: prof. **Danuta Hübner** – minister ds. europejskich, dr **Krystyna Lybacka** – minister edukacji narodowej i sportu, prof. **Tadeusz Szulc** – podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu, dr hab. **Ewa Freyberg** – podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu, prof. **Edmund Wittbrodt** – senator RP, członek Konwentu ds. Przyszłości Unii Europejskiej, prof. **Andrzej Jamiolkowski** – przewodniczący Państwowej Komisji Akredytacyjnej, prof. **Jerzy Błażejowski** – przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, **Augustyn Kubik** – główny inspektor audytu wewnętrznego w Ministerstwie Finansów, **Przemysław Kowalski**, **Arkadiusz Doczyk** i **Paweł Matlakiewicz** – przedstawiciele Samorządu Studentów RP, **Sergiusz Karpiński** – wicemarszałek województwa śląskiego, **Lechosław Jarzębski** – wojewoda śląski oraz **Piotr Uszok** – prezydent miasta Katowice.

Minutą ciszy uczczono pamięć zmarłego profesora **Antoniego Poszowskiego**, rektora Akademii Muzycznej w Gdańsku. Obrady otworzyła sesja nt. internacjonalizacji kształcenia w polskich uczelniach w kontekście Procesu Bolońskiego, na której głos zabrali prof. **Andrzej Kraśniewski** i prof. **Stefan Jurga**. Pierwszy mówca poinformował zebranych o nowych ustaleniach i poczynaniach w Procesie Bolońskim oraz o perspektywie współpracy międzynarodowej polskich uczelni, zaś drugi omówił monitorowanie i promocję Procesu

Bolońskiego, zmierzającego do utworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiego Obszaru Badań. Po dyskusji zgromadzeni podjęli uchwałę o powołaniu Zespołu Bolońskiego KRASP.

W drugiej sesji, zatytułowanej „Środowisko akademickie wobec integracji europejskiej” zaproszeni goście (**Danuta Hübner**, **Edmund Wittbrodt**, **Ewa Freyberg**) wyrazili swój pogląd na rolę środowiska akademickiego w procesie integracji europejskiej. Po dyskusji przyjęto uchwałę w sprawie Traktatu Konstytucyjnego UE, zapoznano się z projektem konferencji „UE Enlargement: Higher Education for United Europe” (Lublin, 28 kwietnia–1 maja 2004) i rolą KRASP w tym spotkaniu oraz innymi inicjatywami międzynarodowymi KRASP. Pierwszy dzień obrad zakończyła sesja nt. problemów szkolnictwa wyższego oraz polityki edukacyjnej, na której goście wysłuchali wystąpienia minister **Krystyny Lybackiej** i dra hab. **Marka Bartosika**. Następnie prof. **Jerzy Woźnicki**, przewodniczący zespołu pracującego nad projektem ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, poinformował o zakończeniu misji zespołu i przekazaniu tekstu projektu Prezydentowi RP. Po dyskusji przyjęto projekty trzech uchwał: w sprawie projektu ustawy o szkolnictwie wyższym, w sprawie polityki edukacyjnej w Polsce (propozycja powołania do życia Rady Edukacji Narodowej) oraz w sprawie konieczności nowelizacji ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych i osób prawnych.

W drugim dniu obradowano nad finansowaniem szkolnictwa wyższego i kształceniem kadry naukowej. Na ciekawy dwugłos w tej sprawie złożyły się referaty **Augustyna Kubika** z Ministerstwa Finansów (System kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w szkołach wyższych) oraz prof. **Ryszarda Tadeusiewicza** (Koszty kształcenia kadr naukowych), po czym nastąpiła dyskusja oraz przyjęcie uchwały w sprawie finansowania kształcenia kadry nauko-

ciąg dalszy na str. 6

ZGROMADZENIE PLENARNE KRASP

wej. Roboczy program konferencji zakończyła sesja poświęcona sprawom wewnętrznym KRASP. Przyjęto dwie uchwały: w sprawie powołania Tymczasowej Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych oraz w sprawie nadawania tytułu zawodowego „inżynier”.

* * *

Wśród innych zagadnień, którym poświęcone było katowickie Zgromadzenie Plenarne KRASP, na szczególną uwagę zasługują m.in. następujące ustalenia i działania:

- poinformowano zebranych o ratyfikacji przez Prezydenta RP Konwencji Lizbońskiej (17 grudnia 2003), która była przedmiotem uchwały Zgromadzenia Plenarnego KRASP w czerwcu tr.,
- na prośbę przewodniczącego Trybunału Konstytucyjnego przekazane zostało stanowisko KRASP w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie stwierdzenia niezgodności z Konstytucją RP niektórych przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, będącym efektem wystąpienia KRASP do Rzecznika Praw Obywatelskich, o złożenie wniosku w tej sprawie,
- w odpowiedzi na złożoną przez przewodniczącego KRASP do Rzecznika Praw Obywatelskich skargę dotyczącą zbadania konstytucyjności Rozporządzenia w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby stworzyć i prowadzić kierunek studiów oraz nazw kierunków studiów (w części dotyczącej sposobu wyznaczania minimum kadrowego w uczelniach państwowych), Rzecznik Praw Obywatelskich uznał, że – w związku z pracami nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym, która wg wyjaśnień Ministra Edukacji Narodowej i Sportu rozwiąże problem będący przedmiotem skargi – nie skieruje sprawy do Trybunału Konstytucyjnego,
- KRASP poparł inicjatywę rzeczników prasowych i pracowników biur pro-
- przewodniczący KRASP skierował do MENiS apel o podjęcie działań o charakterze interwencyjnym w następujących sprawach: podatki od wynajmu nieruchomości przez uczelnie, rozliczanie grantów promotorskich oraz wsparcie finansowe doktorantów niepracujących i niepobierających stypendiów na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu bezrobociu,
- zgromadzenie jednomyślnie poparło adresowany do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, Ministra Finansów oraz Ministra Kultury apel rektora ASP w Katowicach – prof. **Michała Klisia** o rozwiązanie problemu finansowania Akademii,
- przewodniczący KRASP oraz minister **Krystyna Łybacka** zaapelowali do rektorów tych uczelni członkowskich, których senaty nie zdążyły określić do końca 2003 r. zasad rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2005/2006 („nowa matura”) o jak najszybsze podjęcie decyzji w tej sprawie i przekazanie ustaleń do MENiS,
- przewodniczący KRASP zaapelował do rektorów o wspieranie miesięcznika „Forum Akademickie” poprzez prenumeratę odpowiedniej liczby egzemplarzy tego czasopisma,
- przewodniczący KRASP zaapelował do rektorów uczelni niebędących członkami European University Association o rozważenie możliwości wstąpienia do tego stowarzyszenia,
- przewodniczący KRASP oraz Rektor UMCS zaapelowali do rektorów uczelni członkowskich KRASP o liczny udział w Konferencji „Higher Education for United Europe”, która odbędzie się w Lublinie w dniach 28 kwietnia – 1 maja,
- na podstawie informacji dostarczonych przez rektorów Biuro KRASP dokonało analizy kosztów obsługi
- działań wynikających ze stosowania ustawy o zamówieniach publicznych,
- zawieszono prace nad uchwałą dotyczącą kształcenia osób niepełnosprawnych w akademiach wychowania fizycznego z uwagi na rozszerzenie dyskusji o uczelnie pedagogiczne i medyczne,
- przypomniano o planowanym na marzec seminarium o zintegrowanych systemach informatycznych wspomagających zarządzanie uczelnią, którego organizatorem jest Politechnika Wrocławska,
- poinformowano o reorganizacji witryny www KRASP (pojawił się na niej m.in. nowy dział „Sprawy szkolnictwa wyższego”) oraz kalendarzu spotkań organizowanych przez KRASP w latach 2004–2005,
- jednym z tematów dyskusji kolejnego posiedzenia Zgromadzenia Plenarnego będą patologie występujące w środowisku szkół wyższych (m.in. plagiaty, oszustwa egzaminacyjne, narkomania, działalność sekt w środowisku studenckim).

Obrady naukowe uświetnił uroczysty koncert, jaki odbył się 30 stycznia w Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Goście wysłuchali IX Symfonii Ludwiga van Beethovena w wykonaniu orkiestry studenckiej Akademii Muzycznej w Katowicach oraz połączonych chórów akademii pod batutą **Mirosława Błaszczyka**.

Część uczestników zgromadzenia wzięła udział w wycieczce do Pszczyny, połączonej ze zwiedzaniem pałacu, wyjeździe do zabytkowej kopalni srebra w Tarnowskich Górach oraz obejrzała unikatowe zbiory Centrum Scenografii Polskiej w Katowicach, po którym oprowadzał zainteresowanych prof. **Marian Oslisło**.

*Oprac. J.M. na podstawie protokołu
Sekretarza Generalnego KRASP
prof. Andrzeja Kraśniewskiego*

UCHWAŁY PRZYJĘTE PRZEZ ZGROMADZENIE PLENARNE KRASP W DNIACH 30-31 STYCZNIA 2004

W sprawie powołania Zespołu Bolońskiego KRASP (dokument nr 46/III)

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) przyjmuje do wiadomości wyniki obradującej w Berlinie we wrześniu 2003 roku Konferencji Ministrów Edukacji krajów sygnatariuszy Deklaracji Bolońskiej. Doceniając wagę podjętych na tej Konferencji ustaleń, w celu przyspieszenia procesu tworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiego Obszaru Badań, Zgromadzenie postanawia przekształcić działającą dotychczas Komisję Akredytacyjną KRASP w Komisję Akredytacyjną – Zespół Boloński KRASP oraz dokonuje odpowiedniej zmiany treści art. 8 Regulaminu KRASP, upoważniając Prezydium do jej wprowadzenia do tekstu Regulaminu.

Zespół Boloński zostaje zobowiązany do okresowego dokonywania oceny przebiegu Procesu Bolońskiego w naszym kraju na tle zmian zachodzących w innych krajach oraz do przedstawiania inicjatyw i rekomendacji dotyczących niezbędnych działań.

Zgromadzenie Plenarne KRASP uznaje, że Zespół ten mógłby także przejąć w całości lub w części obowiązki Krajowego Zespołu Promotorów Procesu Bolońskiego (o czym pisze Komisja Europejska w opublikowanym w listopadzie 2003 roku dokumencie *Z Berlina do Bergen – Wkład Unii Europejskiej*, i zwraca się do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu o rozważenie możliwości przyjęcia takiego rozwiązania.

W sprawie Traktatu Konstytucyjnego Unii Europejskiej (dokument nr 47/III)

Polskie środowisko akademickie jest żywo zainteresowane sprawami przyszłości Unii Europejskiej, a w szczególności – miejscem i rolą Polski w jej strukturach.

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), przyjmując ze zrozumieniem stanowisko zajęte przez delegację naszego kraju na spotkaniu w Brukseli w grudniu 2003 roku, zwraca się do Rządu RP o podjęcie wysiłku w celu znalezienia

rozwiązania kompromisowego, które będzie satysfakcjonować wszystkie strony. Zgromadzenie Plenarne KRASP kieruje swój apel także do konferencji rektorów poszczególnych państw europejskich o wsparcie wysiłków zmierzających do osiągnięcia porozumienia w sprawie Traktatu Konstytucyjnego.

Wśród największych osiągnięć myśli europejskiej, której podwaliny stworzyli starożytni Grecy, idea dialogu i kompromisu należy do najcenniejszych.

W sprawie prac nad ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym (dokument nr 48/III)

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) z zadowoleniem przyjmuje zakończenie prac nad projektem ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, prowadzonych przez Zespół Prezydenta RP, działający z udziałem przedstawicieli Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

Rektorzy wyrażają gorące podziękowanie Panu Prezydentowi **Aleksandrovi Kwaśniewskiemu** i Pani Minister **Krystynie Lybackiej** za podjęcie inicjatywy w sprawie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz wspieranie prac nad jej projektem.

Zgromadzenie Plenarne KRASP zwraca się do Pana Prezydenta o jak najszybsze skierowanie opracowanego i przekazanego przez Zespół projektu ustawy na ścieżkę legislacyjną.

Zgromadzenie dziękuje Przewodniczącemu i Członkom Zespołu Prezydenta do opracowania projektu ustawy o szkolnictwie wyższym za wielki wysiłek włożony w przygotowanie projektu ustawy, za ogrom pracy wykonanej całkowicie bezinteresownie dla dobra całego środowiska akademickiego w Polsce.

W sprawie polityki edukacyjnej w Polsce (dokument nr 49/III)

Wobec bliskiej perspektywy wejścia Polski w struktury Unii Europejskiej Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) widzi potrzebę nadania najwyższej rangi sprawom edukacji i stworzenia wieloletniej strategii rozwoju szkolnictwa, która – uwolniona od bieżącej polityki – pozwoli mu stawić czoła

wyzwaniom XXI wieku. Jest to niezbędne w obliczu czekającej nas wkrótce rywalizacji z krajami wysoko rozwiniętymi, posiadającymi dobrze funkcjonujące systemy szkolnictwa – od podstawowego po wyższe.

Zgromadzenie, nawiązując do swojej uchwały z dnia 6 maja 2000 roku, apeluje do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu o powołanie do życia Rady Edukacji Narodowej lub instytucji o podobnej nazwie, która – obejmując swymi zadaniami cały obszar edukacji narodowej, od szkolnictwa podstawowego po wyższe – stałaby się ważnym dla władz RP organem doradczym, a jednocześnie mogłaby stworzyć wizję rozwoju systemu edukacji na okres co najmniej najbliższych 15–20 lat, która zostałaby poddana publicznej debacie. Rada winna przynajmniej w części pochodzić z wyboru, a jej działaniom powinna przyświecać tradycja powołanej do życia przed 230 laty Komisji Edukacji Narodowej.

W ostatnich kilkunastu latach dokonano dużego wysiłku w dziedzinie uregulowania spraw edukacji w Polsce. Wiele jednak do zrobienia zostało w dziedzinie kształcenia nauczycieli, a w szczególności ich przygotowania do nauczania dwóch lub większej liczby przedmiotów oraz do efektywnego wykorzystywania w procesie nauczania nowoczesnych technik informacyjnych. Dlatego w przyszłej strategii rozwoju szkolnictwa polskiego sprawa właściwego kształcenia nauczycieli musi zająć należne jej miejsce.

W sprawie konieczności nowelizacji ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych oraz od osób fizycznych (dokument nr 50/III)

W związku z przyjęciem jesienią 2003 roku przez Parlament RP ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych oraz od osób fizycznych, w nawiązaniu do dyskusji, jaka towarzyszyła uchwaleniu tych ustaw, oraz w związku z przyjętymi przez przedstawicieli Rządu RP zobowiązaniami wobec środowiska akademickiego, Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Aka-

UCHWAŁY PRZYJĘTE PRZEZ ZGROMADZENIE PLENARNE KRASP

dokończenie ze str. 7

demickich Szkół Polskich (KRASP) apeluje o pilne przedstawienie przez Ministra Finansów wniosku o wprowadzenie pod obrady Sejmu nowelizacji, która ostatecznie uporządkuje sprawy podatkowe w sektorze szkolnictwa wyższego, stwarzając zarazem warunki dla dalszego rozwoju tego sektora. Zgromadzenie deklaruje gotowość środowiska akademickiego do udzielenia pomocy przy opracowywaniu nowelizacji wzmiankowanych ustaw i przekazuje propozycje zmian niektórych przepisów.

W sprawie finansowania kształcenia kadry naukowej (dokument nr 51/III)

Jednym z najważniejszych obowiązków szkół akademickich w Polsce jest kształcenie młodej kadry naukowej. Uczelnie realizują ten obowiązek prowadząc w coraz większym wymiarze studia doktoranckie, organizując dla doktorantów odpowiednie stanowiska w laboratoriach oraz prowadząc przewody doktorskie i habilitacyjne, co obciąża w coraz większym stopniu ich budżety.

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) zwraca się zatem do Ministra

Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministra Nauki i Informatyzacji z apelem o pozyskanie dodatkowych środków finansowych i wprowadzenie nowego modelu finansowania kształcenia kadr naukowych.

W sprawie powołania do życia Tymczasowej Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych (dokument nr 52/III)

Na wniosek grupy rektorów uczelni niepaństwowych zrzeszonych w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, na podstawie art. 1 ust. 2 oraz art. 4 ust. 1 Regulaminu KRASP, Zgromadzenie Plenarne KRASP rozszerza listę konferencji poszczególnych typów szkół wyższych działających w ramach KRASP o konferencję zrzeszającą uczelnie niepaństwowe, działającą pod nazwą Tymczasowa Konferencja Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych.

W sprawie nadawania tytułu zawodowego „inżynier” (dokument nr 53/III)

Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

(KRASP) w pełni popiera uchwałę Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych z dnia 25 października 2003 r. w sprawie nadawania tytułu zawodowego „inżynier”, postulującą wprowadzenie rozwiązań zmierzających do zapewnienia odpowiedniej jakości studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego „inżynier”. Rozwiązania takie powinny obejmować m.in.:

- określenie wymagań dotyczących zaplecza laboratoryjnego uczelni i jednostek, którym przyznawane jest prawo nadawania tytułu zawodowego „inżynier”,
- ustalenie na odpowiednim poziomie wymiaru zajęć praktycznych (służących wyrabianiu umiejętności) w programach studiów oraz stworzenie mechanizmów nadzorowania realizacji tego wymagania.
- ustalenie na odpowiednim poziomie wymiaru zajęć praktycznych (służących wyrabianiu umiejętności) w programach studiów oraz stworzenie mechanizmów nadzorowania realizacji tego wymagania.

KOLEJNY MIĘDZYNARODOWY KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA FARMAKOLOGICZNEGO

W dniach 12–14 września 2004 roku w Poznaniu odbędzie się XV Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego organizowany pod hasłem „New Challenges for Pharmacology in United Europe”. Organizatorami tegorocznego kongresu są Polskie Towarzystwo Farmakologiczne i Instytut Farmakologii PAN w Krakowie, zaś wśród sponsorów wymieniono Akademię Medyczną w Poznaniu.

W skład Komitetu Naukowego z ramienia ŚAM wchodzi profesorowie **Zbigniew S. Herman**, **Henryk Trzeciak**, **Andrzej Plech**, **Ryszard Szkilnik** oraz dr **Przemysław Nowak** i mgr **Aleksandra Bortel**, a funkcję przewodniczącego tego komitetu pełni prof. dr hab. **Ryszard Brus**, kierownik Katedry i Zakładu Farmakologii w Zabrzu Rokitnicy. Ponadto prof. **Z. Herman** podjął się organizacji sympozjum „Current problems in Clinical Pharmacology”, a prof. **R. Brus** wspólnie z prof. **Richardem Kostrzewą** przygotowują sympozjum „Neurodegenerative disorders – mechanisms and treatment”.

Zgodnie z założeniami organizatorów, na kongresie poruszone mają być zagadnienia z takich dziedzin, jak np.: neuropsychofarmakologia, neurodegeneracja i neurotoksykologia, peptydy i hormony, tlenek azotu i autakoidy, farmakologia molekularna, farmakokinetyka i farmakogenetyka, farmakologia kliniczna, toksykologia, fitofarmakologia.

Obrady odbywać się będą w hotelu „Polonez” w centrum Poznania.

Informacje o kongresie można uzyskać na stronie internetowej: www.congress.pharmacol.2004.amp.edu.pl lub w sekretariatach Komitetu Naukowego (pharbrus@slam.katowice.pl) bądź Komitetu Organizacyjnego (farmakologia@amp.edu.pl).

Organizatorzy zapraszają wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w XV Międzynarodowym Kongresie PTF i zachęcają do zgłaszania swych preferencji tematycznych.

WRĘCZENIE STATUETKI PROGRAMU „MATKA I DZIECKO”

8 stycznia gościł w Śląskiej Akademii Medycznej na zaproszenie JM Rektora **Tadeusza Wilczoka**, pełniącego funkcję przewodniczącego Komisji PMU, nadzorującej realizację Programu „Matka i Dziecko”, dr n. ekon. **Jacek Saryusz-Wolski**, minister ds. europejskich w rządzie **Jerzego Buzka**.

W spotkaniu uczestniczyli członkowie Komisji PMU, członkowie Kapituły Statuetki Programu „Matka i Dziecko” oraz inne osoby związane z problematyką Programu, m.in.: **Sergiusz Karpiński** – wicemarszałek województwa śląskiego, **Janusz Piotrowski** – dyrektor Wydz. Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego, **Jacek Czaplą** – zastępca dyrektora ds. zdrowia Wydz. Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, prof. dr hab. **Bożena Hager-Malecka**, prof. dr hab. **Rozalia Osuch-Jaczevska** – przewodnicząca Oddz. Śl. Pol. Tow. Neonatologicznego, prof. dr hab. **Halina Woś** – przewodnicząca Oddz. Śl. Pol. Tow. Pediatrycznego, dr hab. n. med. **Janusz Świetliński** – konsultant wojewódzki w zakresie neonatologii, a także przewodniczący Kapituły Statuetki, prorektor ds. szkolenia podyplomowego ŚAM, prof. dr hab. **Antoni Dyduch** – konsultant wojewódzki w zakresie pediatrii i medycyny szkolnej, dr hab. n. med. **Monika Mikulska** i dr n. med. **Malgorzata Baumert** – członkowie Kapituły Statuetki, oraz – z ramienia PMU – prof. dr hab. **Krystyna Karczewska**, dr hab.

n. med. **Anna Obuchowicz** i dr n. med. **Jacek Kozakiewicz**.

Głównym punktem spotkania było wręczenie dr. **Jackowi Saryusz-Wolskiemu**, w uznaniu Jego wkładu w powstanie Programu „Matka i Dziecko”, pamiątkowej statuetki. Dr **Saryusz-Wolski** był bowiem jednym z autorów decyzji, by środki pochodzące ze szwajcarskiego programu pomocowego i przeznaczone na cele medyczne nie były rozpraszane, ale skoncentrowane w regionie o ogromnych potrzebach i dla najbardziej potrzebującej grupy pacjentów. Za takie uznano ówczesne województwo kato-

wickie oraz żyjące tu noworodki. Zaslugi **Jacka Saryusz-Wolskiego** na tym polu przedstawił dr **Jacek Kozakiewicz**.

W trakcie spotkania dr **Saryusz-Wolski** odpowiadał też na nurtujące zebranych pytania, dotyczące integracji Polski z Unią Europejską.

Szczególne zainteresowanie wzbudziły kwestie związane z ustaleniami przyjętymi podczas konferencji w Nicei oraz propozycje zmian tych ustaleń wysuwane przez niektóre państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Paweł Bojko

Wręczenie statuetki Programu „Matka i Dziecko”. Od lewej: dr n. med. Jacek Kozakiewicz, rektor ŚAM Tadeusz Wilczok, minister Jacek Saryusz-Wolski. *Fot. Paweł Bojko*

MARSZ MILCZENIA

5 marca przeszedł przez centrum Katowic marsz milczenia, będący wyrazem hołdu dla zamordowanego kilka dni wcześniej studenta medycyny **Omara Khairallaha**. Uczestników marszu, którego trasa wiodła z Placu Wolności pod Teatr Śląski poprowadzili rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** oraz prezydent Katowic **Piotr Uszok**.

Do zorganizowanej przez samorząd studencki ŚAM akcji aktywnie przyłączyli się studenci innych śląskich

uczelni, m.in. Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Ekonomicznej oraz Akademii Wychowania Fizycznego.

Po przejściu pod Teatr im. Stanisława Wyspiańskiego, rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** wygłosił przemówienie, w którym m.in. powiedział:

„Zebraliśmy się tu dzisiaj w związku z tragedią, jaka wydarzyła się w ubiegłym tygodniu, a która dotknęła nas wszystkich, w szczególności zaś naszego kolegę **Omara Khairallaha**. Omar był 22-letnim Amerykaninem. W październiku ubiegłego roku przyjechał do Polski ze Stanów Zjednoczonych, żeby zostać lekarzem. Przez ostatnie miesiące mieliśmy zaszczyt znać Go jako pełnego oddania i poświęcenia, pracowitego stu-

denta naszej Uczelni, jak również wspianego przyjaciela. Składając podanie na studia medyczne, powiedział, że Jego pragnieniem jest, aby Jego życie nabrało sensu poprzez wyrażanie troski o ludzi. Jednak potworny, nieludzki czyn, którego nie raczę nawet skomentować, nie pozwolił Mu na spełnienie upragnionego marzenia. Pomimo głębokiego żalu i smutku, jaki dzisiaj czujemy, nie potrafimy ukoić nieopisanego bólu i smutku, będącego dzisiaj udziałem Jego najbliższych. Dla uczczenia pamięci **Omara** możemy jedynie wziąć udział w marszu milczenia, co niniejszym czynimy. Wszyscy mamy nadzieję, że spoczywa teraz w pokoju i z pewnością na zawsze pozostanie w naszych sercach.” (Red.)

Z OBRAD SENATU

25 lutego 2004

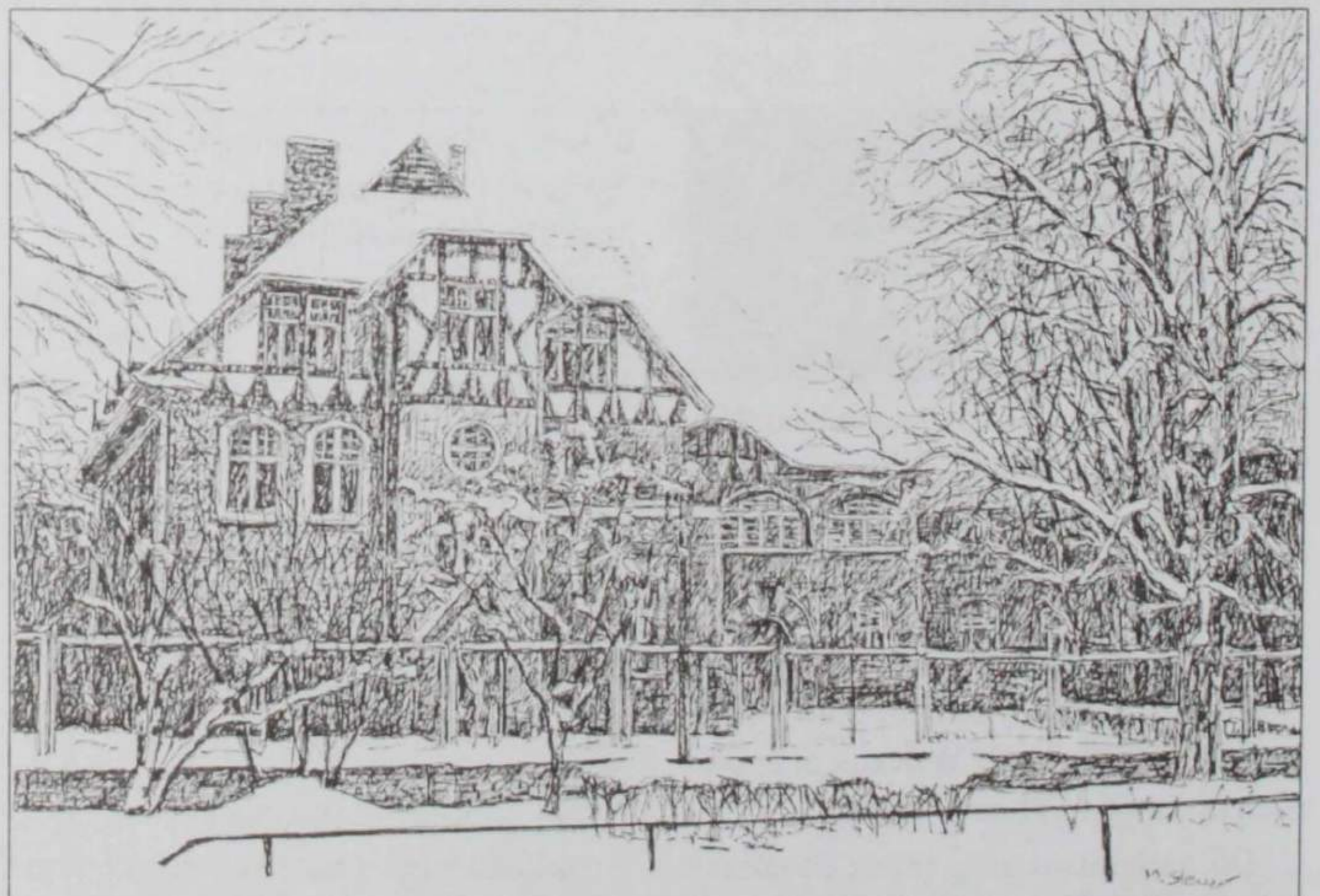
- Wyrażono zgodę na skierowanie przez rektora do Ministra Zdrowia wniosku o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego ŚAM:
  - prof. dr. hab. **Andrzeja Bochenka** (uchwała nr 44/2004);
  - prof. dr. hab. **Barbary Blońskiej-Fajfrowskiej** (uchwała nr 45/2004).
- Zaopiniowano pozytywnie wniosek dziekana Wydziału Lekarskiego w Katowicach o mianowanie dr. hab. n. med. **Ligii Brzezińskiej-Wcisło** na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze i Klinice Dermatologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach od dnia 1 marca 2004 roku (uchwała nr 46/2004).
- Zaopiniowano pozytywnie wniosek dziekana Wydziału Lekarskiego w Zabrze o mianowanie dr. hab. n. med. **Anity Olejek** na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze i Oddziale Klinicznym Położnictwa i Ginekologii Wydziału Lekarskiego w Zabrze od dnia 1 marca 2004 roku (uchwała nr 47/2004).
- Zaopiniowano pozytywnie wniosek dziekana Wydziału Farmaceutycznego o mianowanie dr. hab. n. chem. **Aliiny Pyki** na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Chemii Analitycznej Katedry Chemii Ogólnej i Analitycznej Wydziału Farmaceutycznego od dnia 1 marca 2004 roku (uchwała nr 48/2004).
- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcję kierownika:
  - dr. hab. n. techn. **Ewarysta Tkacza** w Katedrze i Zakładzie Bioniki Wydziału Farmaceutycznego (uchwała nr 49/2004).
  - dr. n. biol. **Malgorzaty Latochy** w Zakładzie Biologii Komórki Wydziału Farmaceutycznego od 1 marca 2004 roku (uchwała nr 50/2004).
  - dr. n. biol. **Krzysztofa Solarza** w Zakładzie Parazytologii Wydziału Farmaceutycznego, od 1 marca 2004 roku (uchwała nr 51/2004).
  - dr. n. biol. **Ilony Bednarek** w Zakładzie Biotechnologii i Inżynierii Genetycznej Wydziału Farmaceutycznego od 1 marca 2004 roku (uchwała nr 52/2004).
  - dr. n. med. **Zygmunta Podolca** w Zakładzie Aerozoologii i Sensoryki

Medycznej Wydziału Farmaceutycznego (uchwała nr 53/2004).

- dr. hab. n. med. **Krzysztofa Sadowskiego** w Oddziale Klinicznym Ginekologii i Położnictwa Katedry Zdrowia Kobiety Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej zlokalizowanego w Szpitalu Miejskim nr 2 w Rudzie Śląskiej (uchwała nr 54/2004).
- dr. n. o kult. fiz. **Olgi Nowotny-Czupryny** w Zakładzie Kinezylogii Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej od 1 marca 2004 roku (uchwała nr 55/2004).
- Powołano Uczelnianą Komisję Konkursową do przeprowadzenia postępowania konkursowego dotyczącego obsadzenia funkcji:
  - kierownika Międzywydziałowego Studium Języków Obcych (uchwała nr 56/2004).
  - kierownika Międzywydziałowego Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (uchwała nr 57/2004).
 Skład komisji:
 Przewodniczący: prof. dr. hab. **Janusz Konecki** (prorektor ds. Studiów i Studentów),
 Członkowie: prof. dr. hab. **Joanna Lewin-Kowalik** (prodziekan Wydziału Lekarskiego w Katowicach), dr. hab. n. med. **Wojciech Król**, prof. nadzw.

- ŚAM (prodziekan Wydziału Lekarskiego w Zabrze), prof. dr. hab. **Artur Stojko** (prodziekan Wydziału Farmaceutycznego), dr. hab. n. med. **Violetta Skrzypulec**, prof. nadzw. ŚAM (prodziekan Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej), dr. hab. n. med. **Krystyn Sosada**, prof. nadzw. ŚAM (prodziekan Wydziału Zdrowia Publicznego), dr. hab. n. med. **Andrzej Wiczowski**, prof. nadzw. ŚAM (przedstawiciel ZNP Pracowników Śląskiej Akademii Medycznej i Szpitali Klinicznych), dr. n. med. **Elżbieta Mansfeld** (przedstawiciel MKK NSZZ „Solidarność” Śląskiej Akademii Medycznej), **Paweł Wiczorek** (przewodniczący Samorządu Studenckiego ŚAM).
- Jednogłośnie przyjęto przygotowaną przez prof. zw. dr. hab. **Tadeusza Wilczoka** opinię w sprawie nadania przez Uniwersytet Jagielloński Profesor **Frederice P. Pererze** tytułu doktora honoris causa (uchwała nr 58/2004).
- Utworzono na Wydziale Lekarskim w Katowicach 2-letni kierunek kształcenia przedmedycznego przygotowującego do 4-letnich studiów lekarskich prowadzonych w języku angielskim (uchwała nr 59/2004).

Z ZABYTKÓW ARCHITEKTURY ŚAM

Zabrze Rokitnica – budynek byłego Studium Wojskowego.

Rys. Marcin Steuer

WYDZIAŁ LEKARSKI
W ZABRZU

15 stycznia 2004

Kolokwium habilitacyjne

dr n. med. Jacek ZAMLYŃSKI:

Rola leptyny, neuropeptydu Y i galaniny w regulacji masy ciała zdrowych kobiet ciężarnych, ciężarnych chorych na cukrzycę typu I oraz ich noworodków.

Recenzenci:

prof. dr hab. Grzegorz Bręborowicz (AM Poznań)

prof. dr hab. Wiesław Szymański (AM Bydgoszcz)

prof. dr hab. Stanisław Radowski (AM Warszawa)

Doktoraty

Karina BADURA-BRZOZA: *Poczucie koherencji, objawy lęku i depresji oraz jakość życia u osób po amputacji kończyn dolnych.*

Promotor:

dr hab. Robert Hese, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

dr hab. Wojciech Gruszczyński, prof. nadzw. UM w Łodzi

dr hab. Irena Krupka-Matuszczyk, prof. nadzw. ŚAM

Katarzyna BECKER: *Stan zdrowia jamy ustnej w różnych postaciach choroby niedokrwiennej serca.*

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Recenzenci:

prof. dr hab. Marek Ziętek (AM Wrocław)

prof. dr hab. Lech Poloński

Artur DURCZOK: *Wpływ cynku na ośrodkowy układ dopaminowy szczurów prenatalnie narażonych na kadm.*

Promotor:

prof. dr hab. Ryszard Szkilnik

Recenzenci:

prof. dr hab. Janina Moniuszko-Jakoniuk (AM Białystok)

prof. dr hab. Henryk Trzeciak

Sebastian GIBIEC: *Badanie neurotoksycznego działania lidokainy.*

Promotor:

prof. dr hab. Andrzej Plech

Recenzenci:

prof. dr hab. Marian Wielosz (AM Lublin)

prof. dr hab. Henryk Trzeciak

Joanna HERMAN: *Wpływ nasilenia bruksizmu na funkcję stawów skronio-wo-żuchwowych, tkanki przyzębia i bóle głowy. (rozprawa wyróżniona)*

Z RAD
WYDZIAŁÓW

Promotor:

dr hab. Stefan Baron, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogumił Płonka (AM Wrocław)

prof. dr hab. Bronisław Kłaptocz

Tomasz JANKOWSKI: *Przydatność oznaczeń w surowicy krwi markerów nowotworowych CA 15.3, CEA i TPA dla rozpoznania różnicowego raka i łagodnej dysplazji piersi.*

Promotor:

prof. dr hab. Aleksandra Kochańska-Dziurawicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Maria Mazurkiewicz (AM Lublin)

prof. dr hab. Wojciech Rokicki

Elżbieta MYCEK-STOPKA: *Skuteczność leczenia ortodontycznego wybranej grupy pacjentów Wojewódzkiej Przychodni Stomatologicznej w Krakowie.*

Promotor:

dr hab. Agnieszka Pisulska-Otremba

Recenzenci:

prof. dr hab. Grażyna Śmiech-Słomkowska (UM Łódź)

dr hab. Lidia Postek-Stefańska

Iwona ORCZYK: *Ocena stanu narządu żucia i potrzeb w zakresie leczenia protetycznego pacjentów Specjalistycznej Lecznicy Stomatologicznej ŚAM.*

Promotor:

dr hab. Stefan Baron, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogumił Płonka (AM Wrocław)

prof. dr hab. Bronisław Kłaptocz

Małgorzata SREBNIAK: *Ocena typu aberracji chromosomu 11 w rodzinie obciążonej inwersją pericentryczną chromosomu 9 metodą fluorescencyjnej hybrydyzacji in situ.*

Promotor:

dr hab. Andrzej Wiczowski, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Jolanta Małuszyńska (Uniw. Śląski Katowice)

prof. dr hab. Janusz Gumprecht

Grzegorz TOMANEK: *Analiza spermogramów pacjentów Poradni Leczenia Niepłodności w Bytomiu.*

Promotor:

dr hab. Anita Olejek

Recenzenci:

prof. dr hab. Marian Semczuk (AM Lublin)

prof. dr hab. Adam Cekański

Janina ZDRZALEK: *Ocena Programu Prewencji Rentowej prowadzonej przez Oddział ZUS w Chorzowie w latach 1999 i 2000.*

Promotor:

prof. dr hab. Zygmunt Stęplewski

Recenzenci:

dr hab. Anna Wilmowska-Pietruszyńska (Zakład Orzecznictwa Lekarskiego i Ubezpieczeń Warszawa)

dr hab. Jadwiga Joško

19 lutego 2004

Kolokwium habilitacyjne

dr n. med. Dariusz MOCZULSKI:

Wpływ polimorfizmów w genie enzymu konwertującego angiotensynę na rozwój nefropatii cukrzycowej w cukrzycy typu 2. Wyniki badania prospektywnego.

Recenzenci:

dr hab. Andrzej Ciechanowicz (PAM Szczecin)

prof. dr hab. Jacek Sieradzki (CM UJ Kraków)

prof. zw. dr hab. Tadeusz Wilczok

Doktoraty

Jakub BEHRENDT: *Limfocyty T i ich subpopulacje oraz komórki NK u noworodków urodzonych przedwcześnie leczonych w Oddziale Intensywnej Terapii.*

Promotor:

prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Recenzenci:

dr hab. Anna Dobrzańska (Inst. „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka” Warszawa)

prof. dr hab. Irena Norska-Borówka

Aleksandra DAMASIEWICZ-BO-DZEK: *Stężenia prolaktyny i hormonów osi somatotropinowej u chorych na łuszczycę. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

dr hab. Beata Kos-Kudła, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

dr hab. Ewa Sewerynek (UM Łódź)

dr hab. Ligia Brzezińska-Wcisło

Tomasz DURŻYŃSKI: *Wybrane wskaźniki odczynu zapalnego u chorych na samoistne nadciśnienie tętnicze.*

Promotor:

prof. dr hab. Krzysztof Strojek

ciąg dalszy na str. 12

Z RAD WYDZIAŁÓW

Recenzenci:

dr hab. Lilianna Majkowska (PAM Szczecin)

dr hab. Małgorzata Muc-Wierzoń, prof. nadzw. ŚAM

Beata KAMIŃSKA: *Limfocyty T (CD3⁺) oraz ich subpopulacje CD4⁺, CD8⁺ i HLA-DR⁺ u dzieci w wieku od 8 do 12 lat z dysplazją oskrzelowo-płucną.*

Promotor:

prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Recenzenci:

prof. dr hab. Maria Beata Czeszyńska PAM Szczecin)

dr hab. Wojciech Król, prof. nadzw. ŚAM

Krzysztof PRZYBYLEK: *Wpływ zmian okresu menopauzy na stan przyzębia.*

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Recenzenci:

dr hab. Tomasz Konopka (AM Wrocław)

dr hab. Anita Olejek

Małgorzata Barbara PRZYBYLEK: *Ocena zmian w obrębie przyzębia i ich wpływ na przebieg ciąży.*

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Recenzenci:

prof. dr hab. Joanna Wysokińska-Miszczuk (AM Lublin)

dr hab. Anita Olejek

Kornelia SZENDZIELORZ: *Flawonoidy jako inhibitory sekrecji interleukiny 8 w komórkach nabłonkowych żołądka zainfekowanych cag PAI dodatnim szczepem Helicobacter pylori.*

Promotor:

dr hab. Wojciech Król, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Heczko (CM UJ Kraków)

dr hab. Małgorzata Muc-Wierzoń, prof. nadzw. ŚAM

Barbara TRZEPIÓRA: *Ocena przebiegu choroby, metod diagnostycznych oraz postępowania terapeutycznego u chorych na sarkoidozę w odstępnie 20 lat.*

Promotor:

dr hab. Jerzy Kozielski

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Marek Słomiński (AM Gdańsk)

prof. dr hab. Władysław Pierzchała

WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH

22 stycznia 2004

Kolokwium habilitacyjne

dr n. med. Jacek DURMAŁA: *Wydolność wysiłkowa dzieci po kardiocirurgicznej korekcji wrodzonych wad serca – analiza wieloczynnikowa badań ergospirometrycznych.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Dylewicz (AWF Poznań)

prof. dr hab. Janusz Hałuszka (CM UJ Kraków)

dr hab. Lesław Szydłowski

Doktoraty

Konstancja GRZYBOWSKA: *Ocena wybranych sposobów znieczulenia chorych operowanych w pozycji siedzącej z powodu zmian patologicznych tylnego dołu czaszkowego.*

Promotor:

prof. dr hab. Anna Dyaczyńska-Herman

Recenzenci:
prof. dr hab. Leon Drobnik (AM Poznań)

dr hab. Przemysław Jałowiecki, prof. nadzw. ŚAM

Weronika KARCZEWSKA: *Charakterystyka morfologiczna i immunohistochemiczna rozrostów wewnątrzprzewodowych w stanach zapalnych i rakach trzustki. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

prof. dr hab. Marcin Kamiński

Recenzenci:

prof. dr hab. Marian Sulik (AM Białystok)

prof. dr hab. Bogdan Białas

19 lutego 2004

Doktorat

Ewa PODOLSKA: *Stan układu krążenia u chorych z mukowiscydozą.*

Promotor:

dr hab. Halina Woś

Recenzenci:

prof. dr hab. Janusz Hałuszka (CM UJ Kraków)

dr hab. Jacek Białkowski, prof. nadzw. ŚAM

SPRAWY KADROWE

STANOWISKA I TYTUŁY

Stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony

Dr hab. n. med. Ligia BRZEZIŃSKA-WCISŁO (od 1 III 2004 do 28 II 2009)

Dr hab. n. med. Anita OLEJEK (od 1 III 2004 do 28 II 2009)

Dr hab. n. chem. Alina PYKA (od 1 III 2004 do 28 II 2009)

Tytuł naukowy profesora

Dr hab. n. med. Wojciech PLUSKIEWICZ (od 11 XII 2003)

Dr hab. n. med. Janusz GUMPRECHT (od 16 I 2004)

Stopień naukowy doktora habilitowanego

Dr n. chem. Stanisław BORYCZKA (od 26 I 2004)

Dr n. med. Jerzy CHUDEK (od 26 I 2004)

Dr n. med. Katarzyna MIZIA-STEĆ (od 23 II 2004)

Zmiany na stanowiskach kierowniczych

Dr n. biol. Ilona BEDNAREK (od 1 III 2004 do 28 II 2009) – kierownik Zakładu Biotechnologii i Inżynierii Genetycznej

Dr n. biol. Małgorzata LATOCHA (od 1 III 2004 do 28 II 2009) – kierownik Zakładu Biologii Komórki

Dr n. o kult. fiz. Olga NOWOTNY-CZUPRYNA (od 1 III 2004 do 28 II 2009) – kierownik Zakładu Kinezylogii

Dr n. przyr. Krzysztof SOLARZ (od 1 III 2004 do 28 II 2009) – kierownik Zakładu Parazytologii

Elektroniczna wersja

Biuletynu Informacyjnego
ŚAM dostępna na stronie:
<http://biblioteka.slam.katowice.pl/Biuletyn.htm>

Skrzynka poczty
elektronicznej Biuletynu
Informacyjnego:
biulinf@slam.katowice.pl

Nagrody jubileuszowe

(styczeń-luty 2004)

45 lat

Jacek GRZĄDZIEL

40 lat Dr hab. n. med. Robert HESE, prof.
nadzw. ŚAM

Rajnhold HOJDYS

Prof. dr hab. n. przyr. Jerzy KWAPU-
LIŃSKI

Prof. dr hab. n. med. Jan WODNIECKI

35 lat

Edward KENDZIORCZYK

Maria KRZEMIŃSKA

Dr n. med. Krystyna MAJZEL

Halina NIEDBAŁA

Elżbieta NOWAKOWSKA

Prof. dr hab. n. med. Wojciech ROKICKI

Dr hab. n. med. Halina WOŚ

30 lat

Dr hab. n. farm. Stanisław BORYCZKA

Dr n. med. Augustyn FOLWACZNY

Dr hab. n. farm. Andrzej JANKOWSKI

Mgr inż. Krzysztof MANDRAK

Dr n. biol. Ryszard SEBESTA

Zofia SIUTA

Dr hab. n. med. Antoni STADNICKI

Dr n. przyr. Maria TEISTER

25 lat Dr n. med. Teresa BILEWICZ-WYRO-
ZUMSKA

Zbigniew HAMUDA

Danuta JASKÓLA

Jerzy JOŃCZYK

Mgr Małgorzata KAPA-FOITZIK

Jolanta KEMPNY

Dr n. biol. Krzysztof PAWLICKI

Urszula ZEMLA

Dr hab. n. med. Ewa ZIÓŁKO

20 lat

Eugenia ADASZCZYK

Lek. Jolanta FYDA-GACEK

Mgr Małgorzata KAZIMIERCZAK

Anna PEPLIŃSKA-OZIĘBŁO

Stanisław PIETRZYK

Joanna REGULSKA

Jolanta SAMBORSKA-KOZAK

Mgr Bianka WITMAN-FULDE

Lek. Joanna ZAJĄC-NOWAKOWSKA

**CZY BIBLIOTEKA JEST W NASZEJ
UCZELNI NIEZBĘDNA...?**

W gorącym okresie prac nad budżetem Uczelni na rok 2004 Senacka Komisja Nauki nierzadko spotykała się z opiniami wskazującymi na bibliotekę jako potencjalne źródło znaczących oszczędności: postępująca komputeryzacja powinna bowiem – zdaniem wielu – wiązać się z ograniczeniem przede wszystkim zatrudnienia oraz (w związku z upowszechnieniem elektronicznych źródeł piśmiennictwa) prenumeraty czasopism naukowych. Ponadto – dzięki szerokiemu dostępowi do Internetu – można by znacznie zredukować środki nie tylko na zakup książek, ale i baz, zwłaszcza, że prenumerują je inne biblioteki medyczne i nic – jak się wydaje – nie stoi na przeszkodzie, aby z usług ich skorzystać. Podobne przykłady „odkrywania rezerw budżetowych” mogłybyśmy mnożyć.

A jakie mamy realia? Sieć informacyjno-biblioteczna Śląskiej Akademii Medycznej dysponuje dziś około 100 różnej generacji komputerami, zakupionymi częściowo ze środków dziekańskich poszczególnych wydziałów, częściowo zaś z zagranicznego grantu uzyskanego przez bibliotekę przed trzema laty na sfinansowanie zautomatyzowanego systemu bibliotecznego ALEPH. Znaczny procent komputerów, należąc do stałego wyposażenia czytelni komputerowych, pracowni szkoleniowej oraz katalogów ALEPH, pozostaje do wyłącznej dyspozycji czytelników. Trzeba tu wspomnieć, że do katalogu zbiorów trzeba było z konieczności zainstalować sprzęt najstarszy, wykorzystany już do granic możliwości i nie nadający się do obsługi nowych nowoczesnych programów.

Dość powszechne jest przekonanie, iż komputer to świetne, samoobsługowe narzędzie pozyskiwania wszelkich informacji – wystarczy przecież tylko nacisnąć klawisz i.... Niestety, rzeczywistość daleko odbiega od tego wyobrażenia. Codzienna praca biblioteki naukowej to m.in. sprowadzanie coraz większej liczby kserokopii artykułów i związane z tym procedury rejestracji, zamawiania, odbijania czy skanowania, obsługi finansowej oraz zawiadamiania

czytelników o realizacji zamówień. Czytelnik nie widzi, ile wysiłku i czasu pochłaniają np. proces akcesyjny czy uaktualnianie prenumeraty czasopism polskich, wymagające wielokrotnych indywidualnych ustaleń z wydawcami. Komputer stał się wprawdzie nieodzownym (także w bibliotece) narzędziem, nie wyeliminował jednak człowieka. Czy korzystający z usług Biblioteki Głównej pracownicy naukowo-dydaktyczni wiedzą, ile czasu w skali roku zajmuje służbie bibliotecznej wyjaśnianie w kwesturze faktycznego stanu kont umów statutowych czy umów na badania własne, z których mają być opłacane zamawiane książki? A sprawy związane z odprawami celnymi, przeprowadzaniem przetargów, nadążaniem za stale zmieniającymi się przepisami?

Permanentnej pracy wymaga aktualizacja i uzupełnianie katalogu czasopism elektronicznych, wprowadzanie tzw. holdingów do prenumerowanych baz danych, zakładanie i prowadzenie kont czytelnikom zainteresowanym indywidualnym dostępem do baz oraz wiele innych czynności podejmowanych często przez pracowników biblioteki z własnej inicjatywy dla ułatwienia naukowcom korzystania z obecnych możliwości. Zapewnienie elektronicznego dostępu do naukowej informacji medycznej stanowi obecnie podstawę funkcjonowania biblioteki naukowej, jednak dla postronnego obserwatora czynności te – mimo że wymagają wiele czasu i zaangażowania licznej grupy osób – pozostają niewidoczne. Zmienia się profil działania bibliotek naukowych. Nie można wysnuwać wniosków o pracy biblioteki np. na podstawie liczby osób przy katalogach. Czytelnik zorientowany w możliwościach systemu komputerowego wie, iż może sprawdzić cały zasób katalogowy z komputera domowego, taką drogą może też zamówić bądź zarezerwować potrzebne podręczniki.

Na każdym wydziale funkcjonują jednoimienne zakłady teoretyczne kształcące studentów określonych lat i jest to dla wszystkich fakt oczywisty,

CZY BIBLIOTEKA JEST W NASZEJ UCZELNI NIEZBĘDNA...? dokończenie ze str. 13

zdarzają się natomiast opinie, iż przypisane wydziałom filie biblioteki ŚAM, służące wszystkim studentom oraz całej kadrze pracowników naukowo-dydaktycznych, stanowią nadmierne obciążenie etatowe. Nasuwa się w tym miejscu pytanie: czy zastosowaniu robota kardiochirurgicznego bądź komputerowych aparatów diagnostycznych powinna towarzyszyć redukcja obsługującej aparaturę specjalistycznej kadry medycznej?

Od wielu lat opracowuje się w bibliotece bibliografię publikacji pracowników ŚAM, od prawie dziesięciu lat baza ta dostępna jest w sieci uczelnianej; od dwóch lat dysponujemy rejestrem cytowań, jedyną tego rodzaju bazą w kraju, stworzoną wyłącznie na użytek naszego środowiska. Uzupełnianie informacji dotyczących cytowań wymaga najpierw korzystania z materiałów dostępnych tylko na miejscu w innych bibliotekach (Katowice, Gliwice czy Wrocławia), a następnie zweryfikowania dokładnego wykazu publikacji każdego pracownika, z danymi uzyskanymi w bazie SCI. Do wykonania tej pracy komputer jest niezbędny, nie zapominajmy jednak, że stanowi on zaledwie narzędzie umożliwiające dostęp do źródeł, natomiast żmudną, wielogodzinną pracę wykonują bibliotekarze, legitymujący się studiami wyższymi w tym zakresie i przebytymi dodatkowymi szkoleniami prowadzonymi przez specjalistów z ISI.

Przed pięćdziesięciu laty Uczelnia nasza zatrudniała w bibliotece 22 osoby obsługujące tylko dwie czytelnie i wypożyczalnie: w Rokitnicy i Zabrze. Mieśliśmy wówczas 2674 studentów oraz 249 nauczycieli akademickich, w tym 20 samodzielnych. Obecnie liczby te wynoszą odpowiednio – 5270 studentów i 1515 nauczycieli, w tym 217 samodzielnych pracowników nauki. Dodajmy, że w tamtych czasach nie sprowadzano ani nie wykonywano kserokopii (nie było jeszcze kserografów), tymczasem w roku 2003 wykonano aż 140 233 odbitki artykułów, 72 531 stron wydruków komputerowych oraz zeskanowano 14 935 stron artykułów. W dziesięciolecie 1948–1957 udostępniono na miejscu 175 020 woluminów, w roku 2003 –

208 666 woluminów książek i 196 454 woluminów czasopism. Wtedy, w pierwszym dziesięcioleciu działania Akademii, wypożyczono 83 830 woluminów, a tylko w roku 2003 – 82 757. Wtedy z innych bibliotek sprowadzono 214 odbitek artykułów, a w roku 2003 – 10 035.

W chwili obecnej, wyłącznie dla zapewnienia naszym czytelnikom ciągłości obsługi (praca dwuzmianowa, dyżury sobotnie), w czytelniach i magazynach Biblioteki Głównej oraz jej czterech filii w Zabrze, Rokitnicy, Sosnowcu i Ligocie zatrudnione są 42 osoby. Ogólny stan zatrudnienia w bibliotece, mimo licznych nowych zadań podejmowanych przez jej pracowników, utrzymuje się od kilkunastu lat na tym samym poziomie. A przecież, obok obowiązków związanych z funkcjonowaniem bibliotecznego systemu komputerowego ALEPH, od wielu lat prowadzimy działalność dokumentacyjną i wydawniczą („Biuletyn Informacyjny ŚAM”, „Prace Centrum Dokumentacji Dziejów Medycyny i Farmacji”, „Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska”, a od 1997 roku „Wiadomości Lekarskie” – ogólnopolski organ Polskiego Towarzystwa Lekarskiego), zajmujemy się prowadzeniem stron www – uczelnianej oraz bibliotecznej, a także szkoleniem studentów i pracowników w zakresie naukowej informacji medycznej.

Obserwując dynamiczny rozwój bibliotek w naszym regionie i kraju, zarówno pod względem poszerzania oferty dla czytelników, jak i zabiegów o nowoczesną bazę lokalową, łatwo dostrzec zrozumienie przedstawicieli naszego środowiska dla oczywistych potrzeb biblioteki, stanowiącej dydaktyczne i naukowe zaplecze Uczelni. Podejmując tematykę kosztów związanych z utrzymaniem biblioteki naukowej, trzeba mieć świadomość, iż minimum budżetowe biblioteki uczelnianej powinno wynosić 3% ogólnego budżetu uczelni. Biblioteki zagraniczne mają do dyspozycji 4,5–8% ogólnego budżetu uczelni, biblioteka uniwersytecka w Poznaniu 5,8%, a nasza 2,54%...

Mimo bardzo trudnej sytuacji budżetowej, Biblioteka Główna realizuje cele określone zapisami zarówno ustaw

o szkolnictwie wyższym oraz o bibliotekach, jak Statutu Śląskiej Akademii Medycznej. Władze Uczelni doceniają funkcję i znaczenie biblioteki dla rozwoju dydaktyki oraz badań naukowych. Kierunek przyjętych i realizowanych przez bibliotekę zadań znają i akceptują także zespoły kolegialne – Rada Biblioteczna, organ doradczy JM Rektora oraz Senacka Komisja ds. Rozwoju Uczelni. Przychylność ta znajduje wyraz w decyzjach wspomagających komputeryzację Uczelni. Codzienne doświadczenia pracowników biblioteki wskazują, że przygotowanie znacznej części naszego środowiska do pełnego wykorzystania stworzonych przez władze Śląskiej Akademii Medycznej możliwości posługiwania się nowoczesnym warszatem naukowym, nie jest jeszcze wystarczające. Właściwy rozwój systemu bibliotecznego-informacyjnego to nie ambicje bibliotekarzy, ale wymóg czasów, postępy zaś w realizacji tych celów są i będą przedmiotem oceny komisji akredytacyjnych.

Na koniec może warto byłoby zadać sobie kilka pytań, np. kiedy byłem ostatni raz w bibliotece? Czy znam witrynę internetową „mojej” biblioteki? Czy potrafię korzystać z zasobu informacji oferowanego na stronie internetowej? Czy uzyskałem dostęp do baz *Medline* i *Proquest* z komputera domowego? Czy interesuje mnie, w jakim stopniu pracownicy prowadzonej przeze mnie katedry, zakładu czy kliniki korzystają z możliwości oferowanych przez bibliotekę? Czy nie uważam, że dobrze byłoby skorzystać z prowadzonych w bibliotece bezpłatnych szkoleń w zakresie naukowej informacji medycznej? Czy uczestniczę w tworzeniu wizerunku mojej jednostki organizacyjnej na stronie internetowej uczelni? Czy jako autor artykułów naukowych wspomagam poprzez zakup prenumeraty (zaledwie 60,00 zł rocznie) wydawanie „Wiadomości Lekarskich”, w których publikuję czasem własne prace? Czy pamiętam o obowiązku bieżącego przekazywania Działowi Bibliografii i Bibliometrii koniecznych do celów parametryzacji odbitek moich publikacji? Czy pytanie o celowość istnienia biblioteki w akademickiej szkole wyższej jest zasadne?

Dyrektor Biblioteki Głównej ŚAM
dr n. hum. Jerzy Dyrda
st. kustosz dyplomowany

SPOTKANIE GRUPY BADANIA TWARDZINY UKŁADOWEJ

W dniach 9–10 stycznia bieżącego roku prof. dr hab. **Eugeniusz Kucharz**, kierownik Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii ŚAM w Katowicach Ochojcu oraz dr n. med. **Anna Kotulska** – adiunkt tej Katedry, uczestniczyli w odbywającym się we Florencji spotkaniu Grupy Badania Twardziny Układowej Europejskiej Ligi Walki z Reumatyzmem.

Grupa ta skupia 99 ośrodków z wielu krajów Europy oraz Izraela i koordynuje wspólne projekty badawcze dotyczące twardziny układowej, a także rozpoczęła prowadzenie ujednoczonego europejskiego rejestru chorych. Jest to szczególnie

istotne, ponieważ przebieg naturalny twardziny układowej jest zróżnicowany i trudny do przewidzenia, a tylko zebranie dużej grupy chorych, ocenianych w ujednoczony sposób warunkuje przeprowadzenie prawidłowo kontrolowanych badań.

Podczas spotkania, którego organizatorem był prof. dr **Marco Matucci-Cerinic** z Uniwersytetu we Florencji, omawiano problemy dotyczące m.in.: rejestracji chorych, oceny dynamiki choroby, czynników rokowniczych, a także sprawy związane z koordynacją badań i nowymi programami badawczymi.

Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Reumatologii prowadząc we

współpracy z wieloma ośrodkami naukowymi wieloletnie badania nad twardziną układową nawiązuje do tradycji Śląskiej Akademii Medycznej w badaniach nad tą chorobą, zapoczątkowanych przez nieżyjącą już prof. dr hab. **Józefę Rubisz-Brzezińską**.

Poza przedstawicielami Śląskiej Akademii Medycznej polskie środowisko lekarskie reprezentowali również dr n. med. **Otylia Kowal-Bielecka** oraz dr hab. n. med. **Stanisław Sierakowski** z Akademii Medycznej w Białymstoku. Kolejne spotkania zaplanowano w Berlinie i Budapeszcie.

Prof. dr hab. Eugeniusz Kucharz

* 5 stycznia rektor ŚAM **Tadeusz Wilczok** oraz profesorowie **Ewa Malecka-Tendera**, **Michał Tendera**, **Halina Woś**, **Stanisław Woś** i **Andrzej Bochenek** byli wśród ofiarodawców na rzecz imprezy mikołajkowej zorganizowanej przez redakcję „Trybuny Śląskiej” oraz Telewizję Regionalną Katowice.

* 5 stycznia obradowała Senacka Komisja do spraw Rozwoju Akademii, której przewodniczył prof. dr hab. **Marcin Kamiński**. W posiedzeniu komisji uczestniczył rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**.

* 8 stycznia gościł w Śląskiej Akademii Medycznej dr n. ekon. **Jacek Saryusz-Wolski**, minister do spraw europejskich w rządzie **Jerzego Buzka**. Podczas spotkania zorganizowanego w Sali Senatu rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, pełniący funkcję przewodniczącego Komisji PMU, nadzorującej realizację Programu „Matka i Dziecko” wręczył ministrowi statuetkę tego Programu (szersza informacja na str. 9).

* W dniach 9–10 stycznia prof. dr hab. **Eugeniusz Kucharz**, kierownik Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii ŚAM w Katowicach Ochojcu oraz dr n. med. **Anna Kotulska**, adiunkt tej kliniki uczestniczyli w odbywającym się we Florencji spotkaniu Grupy Badania Twardziny Układowej Europejskiej Ligi Walki z Reumatyzmem (szersza informacja powyżej).

KRONIKA (styczeń-marzec 2004)

* 12 stycznia rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** wziął udział w posiedzeniu Rady Społecznej Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrze, podczas którego nominację na dyrektora szpitala wręczono dr n. med. **Marii Łukasik**.

* 16 stycznia Kapituła Godła Promocyjnego „Śląski Oskar” tygodnika „Goniec Górnos Śląski” wyróżniła osoby i instytucje, przyczyniające się do tworzenia nowego zrywającego ze stereotypem wizerunku naszego regionu. Wśród dwunastu laureatów, którym wręczono pamiątkowe statuetki znalazł się prof. dr hab. **Andrzej Bochenek**, kierownik I Katedry i Kliniki Kardiologii ŚAM w Katowicach Ochojcu.

* 17 stycznia Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach rozdała Laury Umiejętności i Kompetencji, przyznawane wybitnym osobistościom i osobowościom za działalność w skali ponadregionalnej, mającej wymiar ogólnopolski i międzynarodowy. Laurem Platynowym wyróżniono w tym roku prof. dr hab. **Andrzeja Bochenka**.

* 21 stycznia w Zespole Szpitali Miejskich w Chorzowie przeprowadzono zabieg rekonstrukcji obu piersi u amazonki, którym kierował prof. dr hab. **Jerzy Strużyna**, kierownik Katedry

i Oddziału Klinicznego Chirurgii Rekonstrukcyjnej ŚAM w Sosnowcu. Było to prawdopodobnie pierwsze w Polsce protezowanie piersi w miejskim szpitalu, operacje takie wykonywano dotąd jedynie w dużych ośrodkach medycznych.

* 25 stycznia w Diagnostycznym Centrum Zdrowia Kobiety w Katowicach Ligocie odbyła się „Niedziela Zdrowego Mężczyzny”. W ramach spotkania zorganizowanego przez Wydział Opieki i Oświaty Zdrowotnej ŚAM mężczyźni mogli skorzystać z porad seksuologa, urologa, internisty oraz psychologa.

* 26 stycznia dr hab. **Anita Olejek**, kierownik Katedry i Kliniki Położnictwa i Ginekologii ŚAM w Bytomiu została konsultantem wojewódzkim z zakresu położnictwa i ginekologii.

* 28 stycznia rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** uczestniczył w zorganizowanej w Warszawie Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych. Podczas konferencji przyjęto uchwały dotyczące m.in.: finansowania i dalszego funkcjonowania Komisji Akredytacyjnej Uczelni Medycznych, projektu Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Szkół Wyższych oraz finansowania dydaktyki klinicznej.

* W dniach 29–30 stycznia Śląska Akademia Medyczna była gospodarzem

Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Głównymi tematami konferencji były: Proces Boloński, integracja europejska oraz aktualna polityka edukacyjna (szersza informacja na str. 5–8).

- * W nocy z 30 na 31 stycznia w Katedrze i Klinice Hematologii i Transplantacji Szpiku ŚAM w Katowicach, kierowanej przez prof. dr. hab. **Jerzego Hołowieckiego** przeszczepiono szpik trójce pacjentów jednocześnie. Szpik dostarczony z klinik w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Francji, pochodził od dawców niespokrewnionych.
- * 31 stycznia do zorganizowanej przez Polską Unię Onkologiczną z okazji zbliżającego się Światowego Dnia Walki z Rakiem akcji „Dzień otwartych drzwi” przyłączył się Szpital Kliniczny im. A. Mielęckiego w Katowicach. W ramach akcji udzielano bezpłatnych konsultacji onkologicznych z zakresu chirurgii ogólnej i szczękowej, chorób wewnętrznych i chemioterapii, laryngologii, nefrologii, hematologii oraz transplantacji szpiku. Pacjenci powyżej 40. roku życia mieli ponadto możliwość wykonania bezpłatnych badań radiologicznych klatki piersiowej. Z konsultacji skorzystało 310 osób, 58 pacjentom prześwietlono płuca, a 105 wykonano badania morfologii krwi i OB.
- * 1 lutego dr n. med. **Jadwiga Pyszkowska**, kierownik Zakładu Medycyny i Opieki Paliatywnej ŚAM w Katowicach Ligocie uczestniczyła w odbywającej się na Jasnej Górze 8. Międzynarodowej Konferencji poświęconej opiece paliatywnej. W swoim wystąpieniu dr **Pyszkowska** podkreśliła, że aby odpowiednio pomóc pacjentowi, należy przede wszystkim dobrze rozpoznać rodzaj bólu – „Chory właściwie prowadzony, nigdy nie poprosi o zadanie śmierci” – powiedziała Pani Doktor.
- * 3 lutego działająca w Opolu Fundacja Rozwoju Śląska ofiarowała Śląskiemu Centrum Chorób Serca w Zabrze wzmacniacz rentgenowski. Dar wartości 300 tysięcy złotych sfinansowany został ze środków pochodzących z budżetu Republiki Federalnej Niemiec.

KRONIKA

(styczeń-marzec 2004)

- * 6 lutego rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** uczestniczył w otwarciu na Oddziale Stomatologicznym w Bytomiu Katedry i Zakładu Materiałoznawstwa Stomatologicznego ŚAM, kierowanej przez dr. hab. **Rajmunda Orlickiego**.
- * 7 lutego w Poradni Alergologicznej CSK ŚAM w Katowicach Ligocie zorganizowano tzw. białą sobotę. Wszyscy zainteresowani mogli wykonać bezpłatne testy alergiczne oraz skorzystać z porad lekarzy specjalistów.
- * 17 lutego w rektoracie ŚAM odbyło się kolejne posiedzenie Komitetu Programu „Matka i Dziecko”, któremu przewodniczył rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok**.
- * 18 lutego w ramach ogólnopolskiej akcji „Energia dla życia. Baterie dla szpitali” Katedra i Klinika Kardiologii Dziecięcej ŚAM w Katowicach Ligocie, kierowana przez dr. hab. **Lesława Szydłowskiego** otrzymała nowoczesny elektrokardiograf AT-2 Plus firmy Schiller oraz przewody do aparatów Holtera, ufundowane przez firmy GP Battery Poland i Media Saturn Holding Polska.
- * 18 lutego wznowiły przyjmowanie pacjentów trzy kliniki CSK ŚAM w Katowicach Ligocie, nieczynne przez trzy tygodnie w związku z prowadzonym przez Powiatową Inspekcję Sanitarną w Katowicach dochodzeniem epidemiologicznym mającym wyjaśnić przyczynę śmierci trzech noworodków. Dochodzenie nie wykryło ogniska epidemiologicznego, które mogłoby spowodować zgon dzieci.
- * 23 lutego rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** uczestniczył w zorganizowanej w Zabrze I Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Bio-Tech-Med. Silesia” poświęconej postępom bioinżynierii i biotechnologii medycznej. Podczas konferencji naukowcy z Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii w Zabrze, kierowanej przez prof. dr. hab. **Zbigniewa Religę**, zaprezentowali nowy rodzaj zastawki biologicznej, zbudowanej z komórek biorcy na

bazie szkieletu zastawki pochodzącej od zmarłego dawcy.

- * 24 lutego w rektoracie ŚAM obradowała Senacka Komisja ds. Nauki, której przewodniczył prof. dr. hab. **Zbigniew Herman**.
- * 25 lutego rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** był gospodarzem spotkania członków Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich oraz Prezydium Śląskiej Rady Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Podczas spotkania zastanawiano się nad możliwościami zwiększenia wykorzystania potencjału badawczo-rozwojowego regionu śląskiego.
- * 26 lutego w Szpitalu Klinicznym nr 8 ŚAM w Zabrze otwarto Pracownię Hemodynamiki. Uroczystość zaszczycił swoją obecnością rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok**.
- * 5 marca nadano tytuły doktora honoris causa Śląskiej Akademii Medycznej dwóm wybitnym farmakologom: prof. dr. hab. **Jerzemu Vetulaniemu**, wicedyrektorowi Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie, oraz prof. dr. hab. **Manfredowi Göthertowi**, dyrektorowi Instytutu Farmakologii i Toksykologii Reńskiego Uniwersytetu w Bonn (szersza informacja na str. 1–5).
- * 5 marca społeczność akademicka katowickich uczelni zorganizowała marsz milczenia, będący wyrazem hołdu dla studenta medycyny **Omara Khairallaha**, zamordowanego kilka dni wcześniej w jednym z katowickich klubów. Pochód poprowadzili rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** oraz prezydent Katowic **Piotr Uszok** (szersza informacja na str. 9).
- * 12 marca rektor ŚAM, prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** wziął udział w zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski w Katowicach posiedzeniu Regionalnego Komitetu Sterującego. Posiedzenie dotyczyło wykorzystania środków w związku z oszczędnościami powstałymi w wyniku realizacji inwestycji w ramach projektów „Małe Inwestycje Infrastrukturalne” – Program Phare 2000 Spójność Społeczna i Gospodarcza. Podczas posiedzenia przedstawiono ponadto *Wojewódzki Program Operacyjny Województwa Śląskiego* na 2004 rok oraz omawiano rozdział środków

finansowych na inwestycje wieloletnie i zadania własne w ramach Programu Wsparcia na 2004 rok.

* 12 marca prorektor ds. nauki, prof. dr hab. **Aleksander Sieroń** uczestniczył w odbywającej się w Bytomskim Centrum Kultury konferencji pt. „Historia i dokonania bytomskiej medycyny”, będącej częścią obchodów 750-lecia miasta Bytomia.

* 16 marca odbyła się konferencja „Otępienie – problemy etyczno-prawne” zorganizowana przez Katedrę i Klinikę Neurologii Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie, kierowaną przez dr. hab. **Grzegorza Opalę**, prof. nadzw. ŚAM.

Paweł Bojko

PRZECZYTALIŚMY ... (styczeń-marzec 2004)

* Prof. dr hab. **Barbara Zahorska-Markiewicz** i prof. dr hab. **Lech Poloński** ostrzegali na łamach prasy śląskiej przed efedryną, substancją stanowiącą składnik niektórych preparatów oddechających i leków przeciw grypowych. Jak wskazują wyniki przeprowadzonych badań, substancja ta może być przyczyną: nadpobudliwości, wzrostu ciśnienia krwi, zakłócenia akcji serca, a nawet udarów i wylewów (**Marlena Polok-Kin**, *Gorąca efedryna*, „Dziennik Zachodni” nr 4, 6 stycznia 2004; **Marlena Polok-Kin**, *Diabeł tkwi w dawce*, „Dziennik Zachodni” nr 5, 7 stycznia 2004).

* W opublikowanym przez „Puls Medycyny” rankingu 100 najbardziej wpływowych osób w polskiej ochronie zdrowia wymieniono kilku pracowników Śląskiej Akademii Medycznej. Są to m.in.: prof. dr hab. **Zbigniew Religa** (4), prof. dr hab. **Andrzej Bochenek** (10), prof. dr hab. **Ariadna Gierek-Lapińska** (27), prof. dr hab. **Franciszek Kokot** (33), prof. dr hab. **Barbara Blońska-Fajfrowska** (51), prof. dr hab. **Marian Zembala** (55) oraz prof. dr hab. **Michał Tendera** (62) (*Sto najbardziej wpływowych osób w polskiej ochronie zdrowia*

w 2003 roku, „Puls Medycyny” nr 1, 7/20 stycznia 2004).

* W miesięczniku „Pro medico” (nr 101, styczeń 2004) znajdujemy niezwykle interesujący wywiad przeprowadzony z prof. dr. hab. **Leszkiem Ilewiczem**, emerytowanym kierownikiem Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej i Chorób Przyzębia ŚAM w Bytomiu. Profesor opowiada m.in. o spędzonym we Lwowie dzieciństwie, koszmarze lat wojny i okupacji, powojennej repatriacji oraz nauce w naszej Alma Mater w trudnej powojennej rzeczywistości.

* Prof. dr hab. **Władysław Nasilowski**, emerytowany kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej ŚAM w Katowicach Ligocie zastanawiał się w artykule *Nieuniknione ryzyko* („Pro medico” nr 101, styczeń 2004), czy jest szansa na akceptację i utrwalenie przez pacjentów i lekarzy pojęć ryzyka leczniczego oraz niepowodzenia leczniczego nie wynikających z indywidualnego błędu lekarskiego.

* *Oczy szeroko otwarte* („Zdrowie” nr 1, styczeń 2004), to tytuł niezwykle interesującego wywiadu przeprowadzonego z prof. dr hab. **Ariadną Gierek-Lapińską**, kierownikiem I Katedry i Kliniki Okulistyki w Katowicach. Pani Profesor opowiadała m.in. o swojej drodze zawodowej, problemach związanych z funkcjonowaniem placówek służby zdrowia w nowej rzeczywistości oraz kierunkach rozwoju współczesnej okulistyki.

* Prof. dr hab. **Franciszek Kokot**, emerytowany kierownik Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii ŚAM w Katowicach przewiduje, że choroby odzwierzęce mogą okazać się w przyszłości groźniejsze od AIDS. Zagrożenie to wynika z uwarunkowanej genetycznie mniejszej odporności człowieka na niektóre z tych chorób (**Iwona Konarska**, *Zabójcze zwierzęta*, „Przeгляд” nr 4, 25 stycznia 2004).

* „Nie pozwól, żeby Twoje serce poszło do ziemi, kiedy umrzesz. A jeśli serce jest słabe – to może inne Twoje organy komuś przedłużyć życie”, to motto artykułu **Barbary Gruszki-Zych** pt. *Narządy podaruję* („Gość Niedzielny” nr 6, 8 lutego 2004), informującego

o przyczynach i skutkach niewielkiej liczby dawców narządów. Głos w dyskusji dotyczącej moralnych i medycznych aspektów pobierania narządów od osób zmarłych zabrali m.in. prof. dr hab. **Zbigniew Religa** i prof. dr hab. **Marian Zembala** (zob. też: **Eliza Skrok**, *Świadomie żyć dalej*, „Żyjmy dłużej” nr 1, styczeń 2004).

* Na temat przyczyn złej i stale pogarszającej się sytuacji w ochronie zdrowia na Śląsku wypowiedział się dr hab. **Grzegorz Opala**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Neurologii Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie (**Judyta Watoła**, *Za co nas karzą*, „Gazeta Wyborcza” nr 24, 29 stycznia 2004).

* Zdaniem prof. dr hab. **Mariana Zembali**, kierownika Katedry i Oddziału Klinicznego Kardiochirurgii i Transplantologii ŚAM w Zabrze, małoinwazyjność w kardiochirurgii oznacza przede wszystkim mniejszą liczbę powikłań oraz lepsze efekty kosmetyczne, co jest istotne dla samopoczucia pacjenta (**Monika Wysocka**, *Kardiologia: postęp w technikach małoinwazyjnych*, „Puls Medycyny” nr 3, 4/17 lutego 2004).

* W Katedrze i Klinice Psychiatrii i Psychoterapii ŚAM w Katowicach Ochojcu, kierowanej przez dr hab. **Irenę Krupkę-Matuszczyk** prof. nadzw. ŚAM, otwarto nową pracownię – EEG biofeedback. Leczeni tu będą pacjenci cierpiący na zaburzenia lękowe, schizofrenię, zaburzenia uwagi oraz nadpobudliwość (**MAM**, *Trening dla mózgu*, „Dziennik Zachodni” nr 35, 11 lutego 2004).

* Dużą popularnością cieszy się funkcjonujące w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze całodobowe pogotowie dla osób cierpiących na schorzenia układu krążenia. Za pomocą transmittera oraz aparatu telefonicznego zapewniono chorym nieprzerwaną opiekę kardiologiczną: zapis badania EKG jest przekazywany do lekarza dyżurującego, który posiadając wgląd do historii choroby danego pacjenta, podejmuje w razie potrzeby natychmiastowe środki zaradcze (**Marlena Polok-Kin**, *Serce przy telefonie*, „Dziennik Zachodni” nr 35, 11 lutego 2004).

ciąg dalszy na str. 18

- * Prof. dr hab. **Barbara Zahorska-Markiewicz**, kierownik Katedry i Zakładu Patofizjologii ŚAM w Katowicach Ligocie przestrzegala przed nadużywaniem witamin. W skrajnych przypadkach mogą one doprowadzić do wielu groźnych chorób, w tym nawet nowotworowych. Jak twierdzi Pani Profesor, większość ludzi nie powinna zażywać dodatkowych witamin, wystarczają bowiem te, które znajdują się w ich codziennej diecie (**Małgorzata Woźniak**, *Przesada zawsze szkodzi*, „Kulisy” nr 6, 13 lutego 2004; **Wioletta Niziolek**, *Zjedz marchewkę zamiast klusek*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” (dodatek), nr 44, 21/22 lutego 2004). Na podobny temat wypowiedział się w dodatku do „Gazety Wyborczej” „Wysokie Obcasy” (*Komentuje hematolog*, „Wysokie Obcasy”, 21 lutego 2004) prof. dr hab. **Jerzy Hołowiecki**, kierownik Katedry i Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku ŚAM w Katowicach.
- * Na łamach „Dziennika Zachodniego” (nr 43, 20 lutego 2004), w artykule pt. *Z dzieckiem chorować i zdrowieć*, zaprezentowano sylwetkę prof. dr hab. **Bożeny Hager-Maleckiej**, długoletniego kierownika I Katedry i Kliniki Pediatrii w Zabrze, twórcy nowoczesnej śląskiej pediatrii.
- * Dr hab. **Jerzy Kozielski**, kierownik Katedry i Kliniki Ftizjopneumologii ŚAM w Zabrze, przestrzegał przed stale wzrastającą w Polsce liczbą osób zakażonych gruźlicą. Szczególnie niebezpieczna sytuacja jest na Śląsku, gdzie zachorowalność na tę chorobę utrzymuje się na stałym wysokim poziomie. Duża liczba zachorowań na gruźlicę w regionie śląskim dowodzi, że dystans cywilizacyjny, dzielący Polskę od bogatego Zachodu, to co najmniej kilkanaście lat (**Judyta Watoła**, *Dystans mierzony chorobą*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” [dodatek], nr 44, 21/22 lutego 2004).
- * Jak uchronić się przed chorobami zębów i przyzębia, doradzała czytelnikom „Gazety Wyborczej” dr **Beata Wierucka-Młynarczyk**, adiunkt Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej z Endodontją ŚAM w Bytomiu (**Ange-
lika Swoboda**, *Bakteria nie wybiera*,

PRZECZYTALIŚMY ... (styczeń-marzec 2004)

- „Gazeta Wyborcza – Katowice” [dodatek], nr 44, 21/22 lutego 2004).
  - * Na temat przyczyn problemów z migdałkami oraz metod ich leczenia wypowiedziała się prof. dr hab. **Tatiana Gierek**, kierownik Katedry i Kliniki Laryngologii ŚAM w Katowicach. Pani Profesor jest zwolenniczką metody radykalnej: „Przycinanie oznacza, że pacjent za rok znów trafi do laryngologa” – argumentuje (**Ewa Stanek**, *Mamo, ścisż telewizor*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” [dodatek], nr 44, 21/22 lutego 2004).
  - * Ze współczesnymi możliwościami leczenia zmian siatkówki zapoznała czytelników „Gazety Wyborczej – Katowice” (dodatek, nr 44, 21/22 lutego 2004) prof. dr hab. **Ariadna Gierek-Lapińska**.
  - * Jak dowiedzieliśmy się z artykułu zamieszczonego na łamach „Gazety Codziennej”, dzięki wsparciu m.in. rektora ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusza Wilczoka** w Użgorodzie powstaje najnowocześniejsze centrum kardiologiczne na ukraińskim Zakarpaciu (**Władysław Borowiec**, **Piotr Wróbel**, *To Ukraina właśnie*, „Gazeta Codzienna” nr 36, 20/22 lutego 2004).
  - * Co to jest depresja, kogo najczęściej doświadcza, jak z nią skutecznie walczyć? Na te i inne pytania odpowiada w artykule **Marleny Polok-Kin** pt. *Życie znaczone bólem* („Dziennik Zachodni” nr 47, 25 lutego 2004) dr **Maciej Matuszczyk**, adiunkt w Katedrze i Klinice Psychiatrii i Psychoterapii ŚAM w Katowicach Ochojcu.
  - * PZU Życie w ubiegłym roku przekazało na leczenie i profilaktykę zdrowotną 3,3 mln zł. Wśród obdarowanych znalazła się m.in. Klinika Elektrokardiologii ŚAM w Katowicach Ochojcu (**BOA**, *Mecenas i darczyńca*, „Puls Medycyny” nr 41, 27/29 lutego 2004).
  - * W Katedrze i Klinice Laryngologii ŚAM w Katowicach, kierowanej przez prof. dr hab. **Tatianę Gierek**, przeprowadzono rzadki zabieg wszczepienia implantu ślimakowego.
- Urządzenie to przetwarza dźwięki na sygnały elektryczne i przesyła do mózgu, skąd odbierane są jako wrażenia dźwiękowe. Zabiegi takie były dotąd przeprowadzane tylko w trzech ośrodkach w Polsce: dwóch w Warszawie i jednym w Poznaniu (**Judyta Watoła**, *Pierwszy ślimak*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 50, 28/29 lutego 2004; **Mariola Markłowska**, *Implant przywraca słuch*, „Dziennik Zachodni” nr 50, 28–29 lutego 2004; **Mariola Markłowska**, *Gluchy jak pień*, „Dziennik Zachodni” nr 53, 3 marca 2004).
- * Prof. dr hab. **Zbigniew Herman**, kierownik Katedry Farmakologii i Zakładu Farmakologii Klinicznej ŚAM w Katowicach Ligocie, przestrzegał czytelników „Dziennika Zachodniego” (nr 51, 1 marca 2004) przed konsekwencjami zażywania leków niewiadomego pochodzenia.
  - * Na temat badań dotyczących nowych form oraz sposobów podawania leków wypowiedział się prof. dr hab. **Krzysztof Strojek** z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii ŚAM w Zabrze. Zdaniem profesora, jednym z największych sukcesów ostatnich lat w tej dziedzinie jest opracowanie insuliny aplikowanej drogą wziewną. Niepowodzeniem natomiast zakończyły się próby stosowania insuliny donosowo (**Paweł Górecki**, *Pożegnanie z igłą*, „Wprost” nr 10, 7 marca 2004).
  - * W przeprowadzonym przez „Dziennik Zachodni” rankingu najbardziej znanych kobiet w regionie śląskim znalazły się m.in.: prof. dr hab. **Bożena Hager-Malecka**, prof. dr hab. **Ariadna Gierek-Lapińska**, prof. dr hab. **Barbara Błońska-Fajfrowska**, prof. dr hab. **Tatiana Gierek**, prof. dr hab. **Henryka Langauer-Lewowicka**, dr **Maria Łukasik**, prof. dr hab. **Irena Norska-Borówka** oraz dr hab. **Anita Olejek** (*100 najbardziej znanych kobiet w regionie*, „Dziennik Zachodni” nr 57, 8 marca 2004).

VADE MECUM

Poradnik dla użytkowników naszej biblioteki

Szanowni P.T. Czytelnicy

Wraz z bieżącym numerem „Biuletynu Informacyjnego” wprowadzamy stały cykl tematyczny, poświęcony posługiwaniu się elektronicznymi zasobami naukowej informacji medycznej. Mamy nadzieję, że rubryka ta stanie się dla Państwa namiastką podręcznego poradnika, przydatnego zarówno w bieżącym śledzeniu światowego piśmiennictwa, jak i w przygotowywaniu materiałów do własnych publikacji. Zapraszamy do lektury. Redakcja

PROQUEST MEDICAL LIBRARY

- nowa baza pełnotekstowa w Bibliotece ŚAM

Od stycznia 2004 r. uruchomiony został dostęp ze strony domowej Biblioteki Głównej ŚAM do nowej pełnotekstowej bazy – **ProQuest Medical Library (PML)**. Adresatem ProQuest Medical Library jest przede wszystkim środowisko lekarskie. Baza oferuje również szeroki wybór czasopism pełnotekstowych, którymi zainteresowani powinni być zarówno pracownicy, jak i studenci najmłodszych wydziałów naszej uczelni. W ProQuest Medical Library znajduje się ponad 45 tytułów czasopism z zakresu pielęgniarstwa i położnictwa, 15 tytułów z zakresu psychiatrii i psychologii oraz prawie 50 tytułów czasopism poświęconych zdrowiu publicznemu. Baza obejmuje w sumie ponad 400 tytułów czasopism z wielu dziedzin medycyny: chirurgii, kardiologii, immunologii, neurologii, okulistyki, pediatrii, epidemiologii, medycyny fizykalnej, farmakologii, pielęgniarstwa, stomatologii oraz dziedzin pokrewnych. Prawie 240 tytułów to czasopisma o wysokim wskaźniku *impact factor* (IF). Ponad 17 czasopism posiada IF od 54,445 do 11,414, IF 23 czasopism wynosi od 5,013 do 10,698, a 194 czasopism od 0,091 do 4,995. Wśród pełnotekstowych czasopism udostępnianych w ProQuest Medical Library są takie, jak:

- Annual Review of Immunology – IF 54,445
- Annual Review of Biochemistry – IF 36,278
- Science – IF 28,956
- Annual Review of Neuroscience – IF 24,091
- Annual Review of Cell and Developmental Biology – IF 22,87
- Nutrition Reviews – IF 20,13
- Annual Review of Pharmacology and Toxicology – IF 19,678
- JAMA – IF 16,783

- Annual Review of Biophysics and Biomolecular Structure – IF 15,947
- The Lancet – IF 15,397
- Journal of National Cancer Institute – IF 14,5
- Journal of Clinical Investigation – IF 14,051
- Annual Review of Genetics – IF 12,58
- Archives of General Psychiatry – IF 11,622
- Circulation – IF 10,255
- Circulation Research – IF 9,694
- Human Molecular Genetics – IF 8,726
- Diabetes – IF 8,256
- Brain – IF 7,122
- Nucleic Acids Research – IF 7,051

Czasopisma wchodzące w skład PML są indeksowane przez **Medline**.

Zbiory archiwalne oraz zasoby bieżące udostępniane są z platformy **ProQuest Information and Learning**. Baza PML zawiera zarówno pełne dane bibliograficzne czasopism, jak i streszczenia oraz pełne teksty artykułów wraz ze wszystkimi zamieszczonymi w nich ilustracjami, tabelami i wykresami. Ponad 90% artykułów dostępnych jest w wersji pełnotekstowej. Baza podzielona jest na dwie części. Pierwsza: **Basic Search** oraz **Advanced Search** umożliwia wyszukiwanie danych, a druga: **Publication Search**, udostępnia pełne teksty artykułów.

Metody korzystania z bazy są proste, a poszukiwane informacje otrzymuje się na podstawie: słowa kluczowego, tytułu artykułu, nazwiska autora, typu publikacji, daty wydania publikacji, haseł przedmiotowych, wskazania źródła, czyli tytułu czasopisma, a także na podstawie słownika haseł medycznych MESH zawartych w bazie **Medline**.

W łączeniu słów kluczowych stosuje się ogólnie przyjęte operatory logiczne: **and, or, not**.

Czasopisma wchodzące w skład bazy **ProQuest Medical Library** udostępniane są w kilku formatach:

- Citation** – informacje bibliograficzne,
- Abstract** – informacje bibliograficzne wraz ze streszczeniami artykułów,
- Full text** – format pełnotekstowy; informacje bibliograficzne oraz pełne teksty artykułów wraz z opisami rysunków, schematów i wykresów,
- Full page image (PDF)** – format pełnoobrazowy; skanowane strony oryginalnych artykułów wraz ze zdjęciami, rysunkami i tabelami,
- Text and Graphics** – tekst i grafika; format mieszany, łączący pełne teksty artykułów z grafiką o wysokiej rozdzielczości.

Baza posiada funkcję wyszukiwania informacji wyłącznie wśród artykułów dostępnych w pełnym tekście (**full text articles only**). Istnieje również możliwość przeprowadzania wyszukiwania wyłącznie wśród naukowych czasopism recenzowanych (**scholarly journals, including peer-reviewed**).

Dolna granica zasięgu chronologicznego jest różna dla poszczególnych czasopism. Jednocześnie granica ta ulega zmianom, ponieważ wydawcy starają się, w miarę swoich możliwości, uzupełniać archiwum udostępnianych tytułów. Niewielki procent czasopism jest objęty embargami, co oznacza, że artykuły z danego czasopisma są udostępniane w pełnym tekście po upływie określonego przez wydawcę czasu.

Wkrótce baza ma zostać poszerzona o ponad 100 tytułów czasopism prestiżowego wydawnictwa Springer Link. Wszystkie tytuły czasopism zamieszczonych w PML zostały odnotowane w bibliotecznym Katalogu Czasopism Elektronicznych, poprzez który dotrzeć można (z pominięciem samej bazy) do pełnego tekstu czasopisma. Równocześnie w bazach **Embase** oraz **Medline**,

VADE MECUM

Poradnik dla użytkowników naszej biblioteki

Głównym ośrodkiem dokumentowania publikowanego dorobku pracowników uczelni jest biblioteka, stanowiąca jednocześnie jedyne wiarygodne źródło wiedzy w tym zakresie. Informacja o publikowanym dorobku pracowników naukowych jest jednym z naczelných zadań biblioteki szkoły wyższej, do obowiązków której należy gromadzenie kopii publikacji, ich opracowanie oraz archiwizacja.

Niezbędnym warunkiem sporządzenia pełnej bibliografii prac – wydawanych w kraju i za granicą – jest bieżące dostarczanie do Biblioteki Głównej przez wszystkich autorów dokładnych informacji o publikacjach wraz z ich odbitkami. Stanowi to podstawę procesów związanych z oceną parametryczną dorobku naukowego, zarówno poszczególnych osób, jak i całych zespołów. Zobowiązuje do tego wszystkich pracowników wysyłana corocznie kierownikom jednostek organizacyjnych naszej Uczelni ankieta, w której wyraźnie sprecyzowane są wymagania dotyczące niezbędnych danych bibliograficznych. W roku 2004

PROQUEST MEDICAL LIBRARY dokończenie

w tzw. **Library Holdings Message** (pole *LHM) umieszczona jest informacja o elektronicznym dostępie do tytułu.

ProQuest Medical Library udostępniana jest w sieci akademickiej. Każdy pracownik Śląskiej Akademii Medycznej może dodatkowo założyć **konto dostępu do PML** – jest to tzw. autoryzowany dostęp do bazy w celu korzystania z niej poza siecią (np. z domu). Autoryzacji dostępu dokonać można w Bibliotece Głównej ŚAM – w Dziale Informacji Naukowej (tel. 208-35-20).

Informacja o bazie oraz sposobie korzystania z niej umieszczona jest również w Serwisie Informacyjnym Biblioteki na naszej stronie domowej.

Oprac. mgr Karin Godawa

Z PROBLEMÓW OPRACOWYWANIA Bibliografii Publikacji Pracowników ŚAM

została ona przekazana w pierwszej dekadzie lutego, zaś ostateczny termin nadsyłania materiałów do Działu Bibliografii i Bibliometrii Biblioteki Głównej ŚAM ustalono na dzień 19 marca br.

Pracownicy Działu Bibliografii i Bibliometrii często spotykają się z zarzutami nieumieszczenia w bibliografii prac osoby, która obecnie pracuje w ŚAM, a której wcześniejszym miejscem zatrudnienia była inna instytucja. Osoba taka może legitymować się znaczącym dorobkiem piśmienniczym, lecz ze względu na przyjęte założenia, nie można dorobku tego wprowadzać do *Bibliografii publikacji pracowników ŚAM*. Pod adresem biblioteki kierowane są również uwagi dotyczące nieuwzględnienia pełnego dorobku danej osoby w internetowej wersji *Bibliografii*; jednak po wyjaśnieniu okazuje się, że do Działu Bibliografii i Bibliometrii nie nadesłano odpowiednich informacji.

Ważkim problemem okazały się również podwójne nazwiska autorów niektórych publikacji. Zdarza się, że osoby te sygnują publikacje raz pierwszym, raz drugim, innym razem – podwójnym nazwiskiem. Opis bibliograficzny uwzględnia wszystkie wersje nazwiska, natomiast indeks autorski odsyła do nazwiska podwójnego. Moduł przeszukiwania jest tak skonstruowany, iż potrafi odnaleźć daną pozycję zarówno według pierwszego nazwiska, drugiego, jak i jego formy złożonej.

Ponieważ wśród naszych pracowników zdarzają się osoby o tym samym imieniu i nazwisku, prosimy o podawanie w wykazach obydwu imion, a także nazwy jednostki, w której osoba ta jest zatrudniona, co znacznie ułatwi proces opracowania oraz pozwoli uniknąć nieporozumień.

Często stawiane jest pytanie o możliwości przeszukiwania bazy publikacji – stwarza je wybór odpowiedniego hasła z menu zamieszczonego na stronie głównej *Bibliografii*.

Odrębny problem w przygotowaniu *Bibliografii* stanowią ciągle zmiany w strukturze organizacyjnej jednostek Uczelni, dotyczące ich nazw oraz symboli. Wymaga to stałych modyfikacji programu komputerowego obsługującego bazę bibliograficzną.

Biblioteka ŚAM prenumeruje od 2002 r. dostęp do bazy **Science Citation Index-Expanded** (SCI-Exp). Jest to najnowocześniejsza obecnie baza służąca do określania liczby cytowań, a jednocześnie obszerna baza bibliograficzna ze streszczeniami, adresami autorów, ich afiliacją, informacjami wydawniczymi itd. Jej zawartość stanowi 5900 tytułów czasopism ogólnowiatowych ze 150 dziedzin nauki.

Od 2001 r. tworzona jest baza **Cytowania publikacji pracowników ŚAM**, opierająca się na *Bibliografii publikacji pracowników ŚAM* oraz indeksie cytowań SCI-Exp. Aby dokonać analizy cytowań publikacji konkretnego autora, musimy dysponować pełną bibliografią prac opublikowanych, każda bowiem praca, niezależnie od czasu jej powstania, może zostać zacytowana w danym roku. W przypadku współautorstwa, analizę przeprowadza się według pierwszego autora każdej pracy. Baza zawiera dane o cytowaniach prac naszych pracowników od 1991 r. Aktualnie trwa jej retrospektywne uzupełnianie, którego zakończenie przewiduje się na koniec bieżącego roku akademickiego. Następnie baza będzie aktualizowana na bieżąco.

Kierownik Działu Bibliografii i Bibliometrii
mgr Regina Piątek